

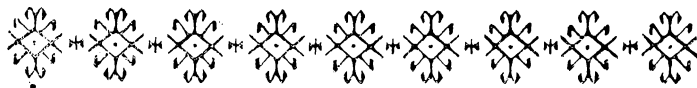
CICERONE THEODORESCU

Versuri alese

1955

EDITURA DE STAT PENTRU LITERATURĂ ȘI ARTĂ

e 118847

I364.579

DRUMUL SIMPLIȚĂȚII

*Întâi, în adâncimi înflăcărate,
Au trebuit să lupte, să se muște
Păduri de vietăți și de moluște,
Împărății întregi, defuncte toate,*

*Apoi, sub rugul straturilor dense,
Au stat la copt în șistul ca o teacă
Și-a trebuit cărbune să le facă
Dogoarea apăsărilor imense*

*Și-abia târziul, frământat cărbune,
Cînd căpătă, purificat, lumină
Și pîn'la noi cînd izbuti să vină,
Ne-a spus ceva ce greu se poate spune,*

*- / Ceva — sub chipul pietrei nestemate —
De limpezi flăcări și de simplitate.*

CLEȘTAR

(1936)

1 ●

TREPTE CĂTRE CEASUL DE FOC

Nu ridicasem coiful de jar, revoltei — și
Tăcerea, ca o moarte, nu o simțisem încă.
Pe lespezile bolții, de cenușie stîncă,
Sorbea-n căluș amurgul, veninuri aurii.

Melcu-așteptării-n mine se-nchide-acum,
se pierde
Cochilie stîlcită sub umerii ce, crunți,
Îmi strîng din laturi pieptul, și năpustiți,
doi munți
Cu umbre încleștate peste-o genune verde.

O, libertate! Vîntul își surpă între noi
Pe noaptea mișcătoare corabia de pîslă
Sub care se scufundă, ca apelor o vîslă,
Și-nțepenește, glasu-mi, ca vîsla în noroi.

Vrăjmașului orbirea prea fericită fie-i!
...Că n-a văzut năvala din ochii arzători
Spre armele — temute de-atîți învingători —
Ascunse pentru ceasul de foc al bătăliei.

EXAMEN

Locului saltă, albă, inima:
În vrejul spaimei, ochi spiral de apă,
Năprasnic joc de curbe linii m-a
Prins dedesupt și, tulbure, mă-ngroapă.

Suspin, surprins la fund, scafandru greu
De aur scump, dar pedepsit păgîn că
Abia acum, de sus, simt șesul meu
Nerăsturnat de pluguri încă!

Mi-s brațele un țipăt: să nu-nceapă
Răceala să le-nfășure ca gheața
Plante-amorțite ce urcînd prin apă,
Se-ntind să mai ajungă suprafața!

ÎNDOIELI

Mîhnirea,-n adînc, a luminii
— Ca luciul săgeții —
Își trece prin clocotu-mi negru, răceala.

Acestea-s spicele,
Aceștia crinii
Robului liric al vieții?

Mă-nțeapă spinii.
Mă țin scaieții.

Sînge-n buricele
Degetelor
Mi-a dat... Sînt bicele,
E oboseala
Pregetelor?

Îmi sparge vinele
Gîndul robiei,
Dragostea roșilor
Mele înfrîngeri.

Urăsc destinele
Victorioșilor
Albilor îngeri
Ai poeziei!

Tot ce-am scris, gol,
Asemenea lor,
Îmi făcește, udă, o suflare de nor,
Îmi acopăr, vînat, cu-o bucată de țol.

Nemuțumirea se uită-ndărăt.
Gîndul e — de aci înainte...
Strălucirile cîte-am crezut că arăt
Încep, încet, să se desfierbinte.

Viu metal ascuțit mă pătrunde
Dar durerea mi-i dascăl, durerea e-a mea:
În cerul virgin al bălții imunde
Oțeluri de brumă, vegheate de-o stea.

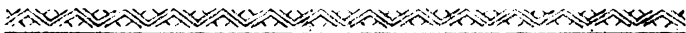
Un demon făcîndu-și în tine culcușul,
Bolind, strecurîndu-ți veninul fiolei,
Îți fu, — sunetului — tot mai trudnic urcușul
Melodic lemn frămîntat al violei!

Eu în acest
Peisagiu 'vulgar
Dau cu sufletul, cum aș da cu un par,
Zvîrlu sufletul
Cum aș lăsa lest.

Și aștept,
Dacă mai e ceva pur
Să-și ridice din mine cândva în azur
Salvele flăcării, paloșul drept.

CÎNTECE DE GALERĂ (1946)

*Ciclu dintr-o carte care a reunit, pentru
prima oară în primăvara lui 1946, o
parte din poemele scrise pînă în toamna
lui 1944.*

ÎNDEMÎN

Dă vieții, irozii
Subtilei beții;
Să bîntuie, vii
Veninuri, prin bozii...

Mai lasă vioară
Și-arcuș — pentru îngeri.
Urechea-ți coboară
Vulcanicei plîngeri,

Furtunilor caste
Ce pîlpîie-n funduri,
Murmurelor vaste,
Aprinselor prunduri

Sub care iloții
Soboli ai pămîntului,
Cer aripă vîntului
Să zboare, cu toții...

Cînd tot ce efort e,
Al vieții cuprinse,
Dă-n lave încinse,
Nu-i loc în retorte!

...Ia-ți crinii, din sere.
E-n cîmp, tot parfumul.
Ocnaș în artere
Dă sîngelui drumul;

Dă inimii, vulpe
Roșcată, să muște
Adâncul de pulpe
Și-o stea să ți-o-mpuște;

Dă vîntului jocul
Știutelor pravili...
Ostatic în stavili,
Dă altuia locul!

Ducînd liberate
Slăvi largi peste turle —
Și patima-azvîrle;
De singurătate...

NEUE ORDNUNG

Strivind-o-n treacăt pe privighetoare
Ce din aripi, a moarte, mai bătea,
Catârca se-nțelese cîntătoare:
Ea, cîntătoarea, o aplauda!

Răspuns dînd răgetului valea, munții,
Viețuitoarele-i dădură nimb.
Și-n înserare, cu-nclinarea frunții,
Și-au pus, cumînți, urechile de schimb.

Ca pe-un tufiş de zmeură înaltă
Urşii-n păduri pe soare-au tăbărît
Şi dintr-o noapte-a zării în cealaltă
Nu i-a fost nimănuia nici teamă, nici urît.

Altarul nou era un scund jeratic
Ce rumenea — de vii — columbii-nvinşi;
Şi doar arsura-amară, doar fumul hieratic,
Nelinişteau tîrcoalele de lincşi.

Spre subterane mlaştini, cu muget de huilă
Cavernele gigantului cornut
Tîrau spre ele, să-l înece-n silă,
Captivul fald de slavă al cerului căzut.

Fudul, pe-a ceţurilor rînduieli mai mare,
Sorbea tot cerul, jos, un abur clăpăug:
Bovinele treceau drept zburătoare,
Iar zburătoarele trăgeau la jug.

CULCUȘ SILUIT

Eura tîrîță ce-și lasă pleoapele
Șoptind cuvioasă: „iubește-ți aproapele“ ...

È cel ce te gîtuie în ora sumbră:
„Să nu ucizi“ ... te învață din umbră.

„Fiți buni!“ ... latră candid spre pajiștea bolții
Hiena, în vreme ce-și clănțane colții.

Un înger fățarnic, un sfânt ipocrit
Te-au prins, te-au scuipat și te-au răstignit.

Și Iuda, cu lacrimi pe-obraji suferinzi,
È cel ce te mustră, mîhnit: „Tu mă vinzi“...

Pămîntul că rabdă — înfige piciorul
Mai mîndru (al trunchiului plin) trădătorul.

Hoit, ziua ți-o zvîrle — prin lucarnele zării —
Ciclopul hipnotic al înfricoșării.

...Culcuș siluit, ține-ți șerpilor-n corole!
Strigoi, înălțați-vă-n aureole!

Mărire ți-aducem, duh pîngăritor
Coclit peste lacrimi, și rouă, și zbor...

Te-năbușe fulgere, mori prizonier
În gratii de ploaie, de sînge și fier.

Voi ape, spre tălpile cărui Isus ați țesut
Trecătoare de-argint? El n-a mai trecut.

...Recoltele lumii pierdute-s cu totul.
Lătura dă setei, iar foamei borhotul.

Și-n cer, răsturnată vale de rai,
Sclipiră luminile de putregai...

Din gloria zărilor silnice, viața
Și-ngroapă cu scrișnet, dezgustului, fața.

...Se-ntunecă drumul. Pier roadele. Dar
Sămînța scînteii e stea, în amnar.

BALADĂ

Heruvi strîmbătății și pradei păstori
Tîlharii se-adună la sfat, n-au hodină:
Le trebuie pravili, vor judecători!...
Despică-te, beznă, și dă-le lumină.

— Luați focul și apa și legile voi
În fundul pămîntului prizoniere,
Sub lacăte fără nădejde; și-apoi
Fă, tu, judecata, burete de fiere.

În coaste să-nghețe o vînată stea
Din buzele smulse cînd setea mai smulge,
Atunci răstigniților le va părea
Că sulița-i caldă și-oțetul e dulce...”

Cu hohot au rîs și-mpăcați au rămas:
Din crucea'nălțată, va da dimineață...
Dar toți auziră de-odată un glas,
Din fundul pămîntului, viu că-i învață:

— „Nu, omului iarăși cînd va urca
Golgota, să nu-i dați, să nu-i dați ștergarul
Cel care, de nimeni știut, va păstra
Sudorii și sîngelui feței, tiparul“...

JURNAL, 1941

C
Cea mai de sus spînzurătoare
Pe-al meu l-a ales, dintre popoare.
Să spînzure, în cea mai de sus,
Pe-al meu l-a pus:
De leșul lui vîntoasele-n hohot
Zgîlțîie, trag, ca de-o limbă de clopot.

...Cu uriașii, cu uriașele;
Cu ucigașii, cu ucigașele
Cîntau, hohoteau, se-mbătau de elan

— Mereu de-a-ndoasele —
La fel, vîntoasele
Din septembrie an!

Violet ca o inimă revărsată pe gură,
Coclită, prelungă, smulsă peste măsură,
Leșu-a fost tras
Ca să cînte, în clocot.
El tăcea-nvinețindu-se, leșul din clopot
Zbătut în loc, fără glas...

Cîntau ucigași — cu tragic elan —
Cîntau căpcăuni, în septembrie an,
Chemînd la ospăț, din fîntîna flămîndă
Reptilul dezastru, obtuza osîndă.

Și ce-a mai urmat cine știe,
Iertare în inima lui nu va scrie!

...Cea mai de sus spînzurătoare
Pe-al meu l-a ales dintre popoare.
Pe-al meu, dintre popoare, l-au pus
Să spînzure, în cea mai de sus...
Și-n larmă de arme lovite greoi,
În vuiet nocturn de război,
Oh, uriașii, uriașele
Ucigașii, ucigașele,
Ca pe un clopot în clocot tiran
În false convulsii zbatut, fără glas,
Leșul l-au tras, mai cu sete, de funie
L-au smuls ca să cînte, să sune
Elanuri de-ospăț, căpcăune;
— El tăcea-nvinețit, se zbătea-n uragan...

În douăzeci două-a lui iunie,
A lui iunie din tragicul an.

SCRISOARE

Sîngele bătuse, dînd brînci în muguri,
Și-n libere flăcări și-n ritmice ruguri
Puterea aromei dăduse din plin...

Acum bate prin vine un vînt de venin:
Deodată toți crinii mi-i
Scutură inimii;
S-or pierde. S-or sălbăteci.
Războiul e-aci.

Pornit e puhoiul.
...Și tu li-erai seva și tu altoiul!

Vinele mi-au albit. M-am trezit înghețat.
Sîngele bătuse-mpotrivă și-a stat.

...La despărțirea fără sărut,
Ce păsări mici prin lumină
Și unde,
Cînd ai întors privirea,-au căzut
Prin albul ochilor, verzi și rotunde?

MEMENTO

Aș găsi pentru piatră noi tăișuri de sapă,
V-aș întoarce-n fântână, vii, izvoarele basmelor;
Aș umbla după leacuri peste muntele iasmelor,
V-aș aduce-n pustie pâini, burdufuri cu apă;

Pentru voi, la iubire globu-ntreg l-aș împinge,
V-aș desface din tîmple chinga-ncinsă a fierului,
Arzătoarelor bice și blestemelor cerului
Le-aș muia-nfricoșarea și urgia le-aș stinge;

Și clădite cu sânge și călite în fiere
Spre barajele visului, pururea faur,
Mi-aș urca cerbii robi, cu cimentul de aur:
Doar mândria-n tristețe, numai mila-n durere;

.

Și v-aș lua stîrvul umbrei răsturnate prin
șanțuri,
Proiectîndu-i conturul în vecia-aurorelor,
Ridicînd peste vreme scunda pulbere-a orelor,

Ucigașilor! Dacă nu m-ați ține în lanțuri...

HOTAR

Pe hotar, flori strivite, — smalțuri sparte-n
peceți

La Viena coclitelor catapetesme!

De dincolo cerul se-ntorcea cu miresme:

Să le strângi între gene și adânc să le-nveți...

Arcuite-n poveri de belșug

Au fost zilele, spicele, bolta — cu tine.

Și-a fost jaful să treiere spicele pline

Și înghețul, scrișnind, colțuros tăvălug.

Cu privirile mute azi chemi
Numai ghimpii, din cîmpul de ghiață,
Numai ghimpii sticlesc și-n azur — și te-nvață
Să urăști, să refuzi, să blestemi...

octombrie 1941

RUGĂCIUNE

Ne prinde, ne-ngheață, ne-nvolbură
Duhul puterii din scorbură.
Ochiu-i sălbatic și rece
Prin mlaștini, înfrînți, ne petrece,
Fugari ai restriștii și rugăciunii.

Umbrele noastre zevzece
— Furișe, săltînd, tîrîtoare,
Lungi spaime denunțătoare —
Ne-arată cu degetul, lunii.

...Dă săbii, nu iarbă, tu vale a-nfrîngerii!
Ridică-te, piatră, din drumul plîngerii!
Cred în tine iarbă de-otravă,
Cred în tine piatră bolnavă,
Trudă nespornică, aripă fără slavă,
Cratèr fără lavă, patimă fără glas.

— Vei bate, răzbunătorule ceas!

Cred în voi, rădăcini. Cred în tine, pămînt.
Şi pe tine te chem, izbăvire, vînt crunt:
Mă gîtuie, mă suduie,
Mă sfîşie, mă zguduie,
Cred în sfintele mele ruini,
În fantomele lor cu coroane de spini
Şi — dospind viitoare izbucniri de lumini—
Cred în mugurii crînceni ai rănilor.

aprilie 1941

PENTRU PASĂREA PHOENIX

Rugați-vă zeilor hoitului, seara.
Veți ține, la flacăra vremii, cât ceara.
Să nu lăsați veacul să vă aștepte...
Veți ține-n furtună cât paiele drepte
Lucioase, trufașe — dar goale în mâna
Întinsă-a culege, de sus, numai grâna.
...Și urii-mbuibate și groazei, strigoi,
Și beznei și silei — rugați-vă voi.

...Ferind-o, să-i treacă dogoarea beteagă
Tu roagă-te pentru scînteia pribeagă

În piatra, pe care-ai călcat-o, în drumul
Pe care-ai trecut fără urme, ca fumul;
Iar pentru lacrimă, pentru cătușe,
Pentru lumină, pentru cenușe,
Rugându-te arderea să le fie întreagă
Tu pentru Pasărea Phoenix te roagă.

În stingerea surdă, brutală și gravă,
Mai caută-n piatră o stea în zăbavă
Și-aleargă arzînd și-alor tăi le dă știre:
De zguri și păcate și de mîhnire,
De deznădejde și de rușine,
Și spovedindu-te zilei ce vine
Și morților dîndu-le știre și viilor
Aleargă acasă și spune hîrtilor...

aprilie 1941

MOMENT FUNERAR

E-un miros iute de hartane fripte,
De case-crematorii și de-afumate cripte,
Și-un iz dulceag, greoi delir, fierbinte piază,
În aburi de strivite albușuri ne-ncliază,
Pe cînd, cu regularitate, tot mai iute,
Inima numără obuzele căzute.
Și zidurile-asudă, ne-ntorc spinarea learcă,
Să țină se-opintesc, mai cad și iar încearcă,
Le zgîlție bubuiturile, se strîng în rosturi;
— „Doamne, ești tu?“ bătrînii șoptesc în
adăposturi.

În umbra din pământ, adâncă, mută,
E cineva cu dînșii, îi ajută...
Dar voci de groază spintecă de-acolo muribunde!
— I s-a-ntîmplat ceva, și lui, de nu răspunde...

Și mai presus de toate rămîne rană-n ochi
Profilul de fetiță cu funde de deochi
— Cu funde roșii-n ceafă și sîngele-n șuvițe
Strîns, împletit pe umeri, în codițe...

MOMENT DE SEARĂ

E cîte-o seară bună și umedă,
Boarea aduce puțină răcoare,
Cu prișniți iuți cîte-o ploaie se-ncumetă
Peste rănile-orașului dogorîtoare.

Mă furișam pe stradă cu grijă
Spre calul cu burta crăpată de-o schijă.
Mai sufla, istovit,
Cuminte, întins
Pe caldarîmul ciuruit și încins

Și-un pîrîu liniștit de măruntaie,
Nimic mai mult: un pîrîu liniștit,
Îi curgea, fluierînd ca-n cimpoaie
Prin coșul pieptului terciuit...

O clipă numai, înainte să fug
— Strada palpita către cer ca un rug —
Lîngă el, în genunchi, nu-mi dam seama,
O clipă, în fugă,
I-am netezit coama;
I-am lăsat palma pe-ochii calzi încă
— Ochii de spasm și de rugă
Adîncă; —
Un fior i-a trecut prin nară, prin bot;
A gemut: mîngîierea că mi-o primește;
Și-atîta numai, atîta tot...

Amintindu-mi prietenii, am să uit foarte greu
Cum gîtul i s-a rezemat de pieptul meu
Și cum necheza, hohotind, omenește...

...Pe-o astfel de seară cu ărșița umedă,
Boarea aduce puțină răcoare
Și ploaia ce bună cu prișniți se-ncumetă
Peste rănile-orașului, dogoritoare.

VA FI PRIMĂVARĂ

— Bună vreme mătușă,
Tot așa-ți zice: Muma-Pădurii?
— Mulțumim dumitale, Strai-de-Cenușă,
Tot mere acre în cerul gurii?

— Bună rouă, doar vouă, pitici, ghiocei!
Bună dimineața, frumoșii mei,
Frumoșilor, și moșilor, voioșilor!

Travestit

— în unchiaș —

am fugit

din oraș în oraș.

Da, sînt Strai-de-Cenușă...

Țara mea e-n cătușă.

Și prin țara vîndută trec din ușă în ușă.

Fugind ca o umbră, fără chip, fără nume

Din lume, de urîtul de lume,

Am rătăcit, strigîndu-vă, am răgușit.

Auzisem pădurea de voi cum răsună.

Fără potecă și fără lună

Toată noaptea am rătăcit.

— Fie-ți inima bună!

Bine-ai venit!

— Oh, pitici ghiociei clopoței,

Ce tîrziu v-am găsit!

Zorii-ncruntați, de la stîncă la stîncă,
Voaluri de sînge i-am văzut cum aruncă:
Huietul din prăpăstii și-aici înghite
Splendorile brazilor măcelărite,
Trăsnetul ca un taur
Le ia-n coarne de-aramă și aur,
Vîntul le duce ca fînul în furcă,
Moartea, cu fulgere, și la voi urcă...

Peste culmi, peste rîpile munților grei,
Prin ceața care bătea putinei,
Trecînd puntea ciclopilor, sus în țara bătrînă,
M-a adus, călăuză, lătratul din stîna.

Dar ce trist e și-aici
Oh, pitici,
Ghiocei clopoței...

— Ești departe, ai făcut cale lungă,
Ce vedenii te mai alungă?

— Ziua cade luptînd și nimic n-o alină.
Peste roua din piscuri, peste glodul din turmă,
Vine noaptea din văile fără lumină,
Să ne gîtuie, noaptea ne aleargă din urmă.
Luptător fără arme, eu sînt Față-de-Ceară.
Eu sînt Abur-în-Zdrențe rătăcind peste țară,
Peste țara pierdută, peste-nfrîngerea-amară.

— De-acum luminată fie-ți inima sumbră!
Vezi zînele rele
Să nu te înșele,
Frate Abur-în-Zdrențe, tu fugar din noroi!...

Dacă nu ești tu negura, dacă nu ești strigoi
Bine-ai venit, domnule Umbră!...
Drumul de-1 știi
De ce să mai vii?
Iubești ghiocerii... Rămîi!
Vîntoase mari ne-au ținut sub călcîi,
Furtuni și la noi bîntuiră din greu.

Ridică-te tu să ne fii curcubeu
Și peste zdrobitele codrului zale
Desfă-le, să cînte, culorile tale...

Vezi, cîte-ți stau la picioare-aici... Cîtă
Zare-i, a timpului, într-un vîrf de ciobani!
Vițele norilor ți se-amestecă-n chică,
Barba ți-acopere pîmnii pe bîtă,
Ochii se plimbă de sute de ani
De-asupra stelelor ce din văi se ridică.

Un bucium te-așteaptă cu gîtul prelung:
E-un clocot adînc. Sînt voci multe. Te-ajung.
Și neîncetat vor pătrunde
Pe urmele tale oriunde...
Voci adînci te-or întoarce, căci umblă nesațul
Din nou să le-auzi, după tine, cu lațul...
Ai plecat pentru veacuri și-ai veni-n săptămîină
Trecînd puntea ciclopilor — către țara bătrîină
Pe dîra de voci neștiute, dintîi,
De care pădurea răsună... Rămîi.

Curcubeul nădejzii peste noi înălțându-l
Fă-l să licăre liber pe cer după ploi
Și-o să-ți scapere, sabie, fapta și gândul,
Și-o să-ți treacă urâtul de lume la noi.

— Oh, urâtul de lume, piticii mei,
Ghioceii mei proaspeți!
Ghiocei, clopoței...
...Bucuroșii de oaspeți,
Voioșii de ei!
Eu mare și strîmb, cui să cer să m-ascunză?
Bătrîn și ursuz, cui să cer să mă-ndure?

— Ești acasă la tine și-ntr-un mugure crud,
Uncheșe prietene! Somnul stă să te fure...
— Sînt amețit, vrăjitorilor, abia vă aud...

— Ai dat de zăpadă. Te-aruncă
Și-adormi în dogoarea zăpezii.

Ce cald e în sarica-i bună și-adîncă:
A-ndesat soarele puterea amiezii.

Ești acasă la tine, ești un mugure crud,
Culcușul te-așteaptă: sub o veștedă frunză,
Unchiașule Față-de-Ceară...
Iar mîine, la noi, va fi primăvară!

Dacă țara vîndută te-a gonit de la ușă,
Cea de veacuri te primește oricînd.
Ești în țara bătrîină, Strai-de-Cenușă.
Munții noștri ridică pumnii grei, așteptînd.

Pot vîntoasele mari să mai bată.
Împotrivă, ștejarii se proptesc în călcîi:
Împreună, vom răzbi încă o dată...
Ești acasă. Rămîi.

Și Abur-în-Zdrențe îngîna să răspunză
Luminînd către vale, rămînîndu-i la sîn,

Topindu-se-n vîrfuri, visînd să murmure:
— Mulțumim dumitale, munte bătrîn,
Rouă bună, noapte bună, pădure...

1942

BILANȚ 1944

Slugi gheboșate la stăpîni
Cîinoși sub coifuri și zevzeci,
Sînt patru ani — ce ani bătrîni!
Ne-apasă azi cît patruzeci.

Oglinzi cărunte, reci himere
Se uită lung la ghiocei,
Nu-i văd și lung se uită-n ei
Tîmplele noastre florifere...

FOCUL, DIN AMNAR

Fragmente din poem

(1946)

— De-amar de vreme, nicăieri, nici un far.
Nici focul n-a mai răspuns din amnar.

În horn înnoptați ca-ntr-o turlă,
Nebunii închiși ai văzduhului urlă
Sau viscolul orb al amărăciunii?

.
.

— Sînt sorii stinși scînteindu-și tăciunii
Sub uraganele caste-ale lunii;

È-al nevăzutelor focuri asediu
Pe țărml de dincolo stînd la priveghiu:

Sînt zorii șoimului și-ai nesfîrșitului;
Sînt macii umezi ai răsăritului
Pîlpîietori din tăceri și-așteptare;

Și grădinile-ți sînt cîntătoare...

.
.

Imagini de abur, vedenii suave,
Catarge-ale slavei, grădini plutitoare, —
Din libere stoluri, din stelele-nave,
Puternicul monstru de uri posedat,
Le-a coborît pe patru picioare
In juguri, tălăngi și potcoave!

Din visuri, ca-n vis, le-a zvîrlit în coşare;
Acolo-ngenunche cu cornul plecat,
Acolo ling, moţăind, răzbunare.

— Cine să bănuie-n gluma sinistră
O travestire atît de tristă?
Ţară de crini şi de şoimi n-o să vadă
Nimeni pe lume — într-o cireadă.

.
.

...Inima-n lacrimi n-o strepezi
Înverşunare de-a behăi!

.
.

Tu strigi „îndurare“... E-un răget. N-ajunge
Pe dèmonii tăi asasini să-i alunge;

N-ajută
Să-nfrîngă cornuta vedenie slută
A țării-n robie căzută.

.
.

— Nu osîndi... Dă ajutor
Nedreptule judecător!
Dă, necuvîntătoarelor tale
Un cuvînt de îndemn sau de jale.
Ascultă-al lor muget sfîșietor
Și dacă e stins și căznit graiul lor
E fierul jugurilor frecate, urcînd
Să-și vadă în cîntec și viață
Minunea schimbării la față;
E robia coșarului treptat plutitoare,
Galeră s-ar duce, săltată pe mare;
E hîrîitul confuz
Al belciugelor. Sună
Strident și netrebnic, strepezind în auz.
Sînt catargele: luptă, fără furtună.
Sînt pînzele: bat, fără vînt.

.
.

Ia-le din nou în larguri și du-le
Galera flămîndă — din țarmuri sătule.
Au fost torturate,
Au fost osîndite
.. Pentru orice păcate,
Pentru orice ispite...

.
.

Urechile îmi hăuie ca scoicile marine.
Vreau să dorm. Fără voi, fără mine.
Și perna vrăjmașă, de piatră,
Cavernă cu monștri într-una mă latră:

— Sînt eu, greierul tău blestemat...
— Eu, cîntecul tău îngenunchiat...
— Eu, norodul nălucilor tale uitat...

.
.

— Uitate rămîneți! Blestemate să fiți!
Nu-mi trebuiți, amintiri fără viață,

Farduri fără chip, iasme de ceață
Ieșite cu luna să schelălăiți,
Glasuri de iască udă — ne-n stare
S-aprindă flacăra pedepsitoare,
Nu-mi trebuiți, trecut vi-i sorocul...
Nălucă, ia spada în mână!
Ia, cîntece, focul!
Desfă-ți telegarii — și mână!

.
.

Ochi roșu ciclopic stă inima trează:
De fosforul veghei, sticlind, sîngerează...
E vie și bate din somnul armurii.
În somn prefăcut, sub focul ei mut,
Usca-se-vor balele monstrului urii!

.
.

— Voi crainici pierzării!
Tu, mușilor rege, tu, orbilor domn,
Seniori dolofani ai trădării,
Dați umbră colibelor noastre și somn?

• • • • •
• • • • •

Veți arde, nopțile, pînă-ntr-o zi,
Cînd puternicii vieții strălucind vor ieși
Să pedepsească, spîtecînd bolțile —
Ei focul, ei trăsnetul mistuind, pedepsind
Toate urile, toate nopțile,

Întreagă cornuta vedenie slută
A țării-n robie căzută...

CALEA GRIVIȚEI

Fragmente din poem

(1949)

De mult, pe calea Griviței, aici în preajma
gării,
Fără de veste jarul și-a deșertat vulcanic
Adâncul orbitelor și-al disperării
Unui mecanic.

Pe stradă orbise!...

Despletit peste case
Un clopot de groază cu blestemul greu

Singur la toate obloanele trase
Striga din ochii tatălui meu.

.
.

Pe calea de piatră, pe calea de fier,
Luminînd în sfîrșit aste căi de povară
Ce-opintesc dintre cîmpuri, de-afară,
La jug — un bou alb cu-un bou negru
alături —
Prin zgomotul muncilor asurzitor,
Bați àripa îngere răzbunător!

Și-o àripă-i bate
Strînsorii la gleznela încătușate,
Un clocot de àripă bate-i
Și-ndată un clocot de lavă
Aprinde și zgura orbitelor tatei...

Din stradă în stradă, din slavă în slavă,
În vuiet de caznă și singurătate
Dau mugurii dorului de libertate.

Iar calea de piatră — prin noapte — și
calea de fier
Par albiu tăiate de lava unui crater...

.
.

...Așa veni — așa,-nflăcărata
Zi din februarie-a lui treizeci și trei
Pe Grivița sus, unde curge țighei
De se-mbibă-n pământ și-ți mînjește
lopata.

Cu toții, erau gata
Ca unul,
— De grevă:
Pe coastele-pirostriei, fără sevă,
Mai neagră inima decît ceaul
Fierbea, în flacăra ei, ca-ntr-o rană.
V-aduceți aminte...
Cereau ceferiștii dreptate și hrană.
Le luase și blidul de linte!
Dreptatea orbise!

Cereau, ca și tata,
Măcar un bob de lumină fierbinte.

Dar în februarie-al lui 'treizeci și trei
Cei mari au crezut că li se cere
Să mute-Abatorul la Atelier
Pe Grivița, sus, unde curge țitei...

...Așa-n seara de pomină, ultima seară,
Văzură flămînzii și goii spre ei
Mișcînd baionete la armă,
Lucind în poziție mitraliere
Cu reci reflexe de-oțel taciturn
— Și locomotivele toate strigară
În plină alarmă,
Și-n plină alarmă sirena din turn...
Și-ncercuiți, în puterea restriștii,
Și dîrzi, ceferiștii
Văzură cum monștrii greoi, care cască
Din cîmpuri de apă
Sculați să-i zdrobească,
Coloana le-o gîtuie pe drumul nocturn,
Cu solzii le-o-mping înapoi și le-o-nțepă...

.
.

Sticleau în oglinzi de sudori și ulei
Ce fercheșe talii, ce domni subțirei!

Și-aievea, ofițerii de neam și distinși,
La porțile fabricii, printre stâlpii aprinși,
Dau ordin soldaților: și pe flancuri s-atace,
Cînd de jos aburesc sîngerînde băltoace,
Cînd — pe stradă — muncitori și soldați
Se-mbrățișează, în moarte,-mpăcați,

Sau cînd pe-ntuneric, dușmănește, orbește,
Ranga cu glonțul se întîlnește.

Ca șerpilor-n lături lanțurile fug
Cînd suferința-ncinsă le sparge ca un drog.

.
.

Neștiută, lîngă cer, din văpăi, s-a-nălțat
Arătare cumplită peste-a morții-ncleștare:

...Rămas sentinelă ne-nduplecat,
Băiatul sus la sirenă-mpuşcat,
Spînzura de manetă şi-n legănare
Soldaţii zadarnic trăgeau să-l doboare,
Mortul trăgea de sirenă mai tare,
Sirena urla mai înfricoşat.

Turnători, montatori, cazangii,
În zori, mai putură-auzi
Aplauzele seci de armă-automată
Şi gloanţele ce se-nvăţau să bată
Nituri fierbinţi — în trupuri vii?

Ucenicul Vasile, nepot de ţăran,
Mai ştiù cum îl jeluie, din compresoare
— Cu flaut de moarte,
Cu şuier ce arde —
Bătrînul ţevilor fierbătoare:
Aburul alb, ca un cioban
Scoborînd acasă cu-un ciopor de mioare?

...Cei mari au crezut că li se cere
Să mute-Abatorul la Ateliere...

.
.

Din nopțile-acelea, glasul umbrelor scumpe
În coruri, puternic, irumpe
Și noaptea și lumea întregă, le umple:
„Ați tras. Ne-ați învins. Am murit...
Tîrîind, zornăind, fastuoase
Eroice oase
Drapate în giulгии, după-asfințit,
În giulгии fosforescente de mit,
Ne-ntoarcem schelete sub gloriei.
Cu nopțile — dacă ne-ați chinuit,
Azi nu vă mai apără zorii:
Cu luciu de arme ca-ntotdeauna,
Cu șanț de cetate înaltă cît norii,
Strigați să vă-nconjure noaptea și luna...

Oh, văile bune se cheamă, se-adună
Primindu-ne-n straie de sărbătoare
Cu-onoruri, sub lună;

Dar noi din februarie 'treizeci și trei
Sîntem fantome rătăcitoare
Spre lumea dreptilor...

N-am ajuns pîn' la ei!

.
.

Mereu sus, ucigașilor, sînteți cerul de pază
În haine albastre
Travestit lucrător,

Sînteți leneșul, odihnitul cer trădător
Care, și-acolo, barează
Înaintarea fantomelor noastre
Și-acolo, la ultima poartă, fixează
Enormă, o plasă
De stele, de sîrmă ghimpată
Și-n creștet, pe piepturi, dușman ne-o
apasă.

Strigăm gardianului în haine albastre:
— Am murit. Dă-ne drumul. De-ajuns!...

Dar cerul cu focuri ne dă răspuns,
Ne seceră încă o dată...
...Gloanțe țîșnesc și din stelele voastre!

Pînă cînd? Pînă unde? Mai avem.N-am ajuns.“

★

Amintirile trec din tărîm în tărîm.
Tu mai treci, bîjbîind, căutînd caldarîm?...
Din popas în popas, călăuză,
Bastonul te-anunță, lovind, se-oprește s-auză.
Și-aud țacănind telegraful lui slab — dă
Să-ntrebe pămîntul, dacă mai rabdă
Și vîntul, pe cine acuză...

Dar vine plata lacrimii-ndurate
Și-a limbilor abruptă
Dezlegare
Și iureșul de flăcări ne'mpăcate
Și ceasul aprig care
Ne'ntîrziat va bate
Întotdeauna, după luptă.

Acoperișul cerului păzit de ucigași
Sună a moarte, a luptă răsună:
Peste țări, peste lume, din oraș în oraș,
Trec pe-aripi de-aluminiu Icarî uriași
Și pe-aripile plugului Icarîi pâlmași
— Neodihniți, înfruntătorii de furtună —
Scrîșnesc de pretutindeni: „răzbună-ne!

Răzbună!...“

De-ale istoriei spînzurători rămași,
Pe frunți victorioase cu jertfele cunună.

.
.

Deasupra, se-ngustează și-aleargă înainte
O noapte cu tunelu-nghețat prin fum fierbinte!
E-o pîndă, tot tunelul... Tușești? Te-neacă
fumul?

Străbate-vom mai iute pe-aici. Scurta-vom
drumul.

.
.

Și-acele umbre scumpe ce-ntunecau mai greu
Tunelurile stinse, ochii tatălui meu,
Într-una umbra tatei vor întovărăși-o
Pînă-n sfîrșit deplină, la capăt, va fi ziuă...

Mai umblă pe deasupra oraşului, în zori,
Cu mine,-un coş de fabrică, fumînd cu
capu-n nori.

Locomotivele pun întunericul zăbranic.

— Nu te mai vezi, din aburi, prea bunule
mecanic...

.
.

Dar flacăra de taină — e viaţă, tot ce-mi
spune!

Şi va da: e-n ţiţei. Va ieşi: e-n cărbune.

C. F. R.

(1938)

FOAME

Lihnite,-n burți, cu muget de vite,
Huruie vii țevării scorojite,
Ftizice jgheaburi
Arse de-acizi,
Mîncate de aburi,
Coclite de-oxizi.

Mașina poticnește,
Oloagă.

Injectoarele nu mai vor
Să tragă.
O țin ca în clește,
Nu mai e nici un spor.

Turnători, cazangii, fierari,
Montatori, modelori, strungari!
Minghina fălcilor scrișnească silă,
Mestecați lignit și huilă,
Cocs și fontă și moarte.

Mașina trebuie să meargă mai departe.

.

CARNET

O sirenă taie-n lung fișii de soare,
Peste lucrători, peste lucrătoare.

Fabrica exală larg miros de fîn,
Și de păcuri, foarte bun pentru plămîn.

Gongul — ora mesei, gata! Pîine, brînză,
Se îndestulează nesătula rînză.

Mustesc (pretutindeni) sub pași, pentru ei,
Verzi și uleioase lacrimi de țigăi.

Flăcările forjei însă, au reacții
Vesele, în parcul ăsta de distracții.

Și cumiști soldații, pe la porți, ca pruncii,
Reabilitează bucuria muncii.

...Seara,-n fund, aruncă sălcii plîngătoare,
Peste lucrători, peste lucrătoare.

ABURUL

Astrele, crivăț de focuri năuce,
Un abur gigant, dinăuntru, le duce,
Zgîlțîind bolților fierăria,
Biciuind noaptea și veșnicia.

Aici, unde jucăria bătrînă
Tot un abur o mînă,
Toiul nopții se-ngroașă, dă vrej
Și dă semințe roșii-n vîrtej:
Crivăț de stele bate-n vijelia
Trenului, biciuind cu lumină cîmpia.

Nevăzut a trecut pe lângă noi
Fără întoarcere, fără apoi,
Mecanicul; însă locomotiva
Ne spune în viscol de roți,
Pe toți călătorii că ni-i va
Aduce-napoi, —
Odată, pe toți.

...Ceasornic bat, vii, injectoarele!
Și-așteaptă târziul soroc —
Cînd poate-o să țină, al flăcării joc,
Mai mult decît aburul țîșnit din soarele
Ascuns, al cutiei de foc.

TRIUNGHI DE-ARGINT, COCORII...

Iau slovele, cu timpul, un alt drum, prin ecouri,
Și de la sine mișcă și unele se-aleg
Cocori ce peste fabrici și docuri și depouri
Triunghi de-argint înalță, aliniat, strateg.

În îmbulzire surdă, acolo jos, săracii
Mulțimea și-o frământă în spasmuri fără spor,
Puternică și neagră și colcăind ca racii
Pe care-i pui cu grijă — să fiarbă pînă mor.

Pe cer desfășurată, închipuiesc cocorii
Departe, Libertatea, în vast triunghi plutind;
Ca să-și arate-odată în revărsare zorii,
Izbăvitori — căldura și veghea, umezind.

Strung, menghină, zid, fontă și-n fiecare om e
Un suflet greu ca fumul furnalelor spre cer,
Pe când ciclopul-n iureș, astmatice fantome,
Lung lunecă pe șine smucit și prizonier.

Măselele-n zăbală de-oțel; încheietura.
Pătrunsă de cătușe; strivit fiecă os;
În fiere (și ea caldă) se mai clătește gura
Și doar sudoarea trece cuțitu-i răcoros.

În clocot, deznădejdea ca fonta în cuptoare,
Zbătută-n fum și flăcări, topită prea-ndelung,
De nimeni pricepută, netrasă în tipare —,
Târziu, cine va ști-o meșteșug în strung?

.
.

Ca zorii să se-arate cu ochi mai blânzi
pe-o lume
În păcură-necată și-n sînge strigător
Sub lacăte de-opreliști, și ca s-o vadă
cum e,
Cocorii mei ridică triunghi de-argint
în zbor.

DIN TOAMNA LUI 39.. .

Poem
(1949)

INTREBARE: *Prin ce se pot sfîrși toate acestea?*

RĂSPUNS: *Toate acestea se pot sfîrși numai printr-un eșec rușinos al așîdătorilor la un nou război...*

Sînt încă prea vii în memoria popoarelor grozăviile războiului recent și sînt prea mari forțele sociale care sînt pentru pace...

(Interviul acordat de
I. V. STALIN coresponden-
tului ziarului „Pravda“)

Popearele libere, liber pământul
Îl vor de străvechea osîndă —
De panica morții, ce-ntr-una revine
Din crimă în crimă tîrîndu-l,

De fuga lui însuși de sine
Ce gîrbov îl ține
la pîndă, la pîndă.

· · · · ·
· · · · ·

Mînjit, cocoșat, istovit
Și numai sudoarea-i de sînge plîngîndu-l,
L-am iubit. L-am uitat. Mi l-am reamintit:

— Pămîntul!...

Se gîrbovise de tuse
Cu ghiarele svasticii-n piept...
Se zbătuse
Prin gheizerii sîngelui viu și-ai puroiului...

Tînjeam, spre-al popoarelor din răsărit
Și-al viitorului bloc de granit.
Spre-al soarelui semn, tînjeam nesfîrșit.
Dar semn nu vedeam.

Era-n asfințit.
Lumea-ncepuse să-și urce calvarul.
Franța căzuse...

Anii războiului

Apocaliptice, colcăitoare
Ploșnițe bete-n banchete trecură
Peste mulțimile albe ca varul,
Peste armatele negre de ură.

Pusă pe chef — și gata
Fu cheful!... La turbata
Clefăitoarea-i cină,
Beția sanguină
Scotea din cizme unghii imense nespălate
— Un fel de frunți pătrate
Sub negre cozoroace —
Pe fața omenirii lăsînd însîngerate
Stigmatе,
În șiraguri
De cheaguri
Și băltoace...

Și te-ai văzut atotstăpînitoare
Tu, lume de călcîie strivitoare
A cizmelor prusace!

... O lume slută-ntoarsă-n sus cu dosul,
— A biruinții strîmbă
Grotescă și scâlîmbă
Icoană, ciocănită cu barosul —
Vin, nesătulă liotă, pe sus, cu gîturi lungi
PICIOARELE...

Sucite cu tălpile spre soare,
La degetul cel mare nu le-ajungi!
Din degetul cel mic aruncă bobîrnace!
Și puse-n locul lor din greu la munci
— Balaurul și-a părăsit fîntîna:
Te-nghite, ci-că să-l iubești, cu anasîna, —
Pe jos, ți-e silă să le-atingi cu mîna,
Ocnășe tunse capete, supuse perii,
Ticăloșite, îmbîcsite și puzderii,
Tîrîș trec capetele măturînd țărîna...

.
.

Uitare bezmetică! Sufli-n feștile...
...Din straturi, re'nvie puhoiul
De-adînci, patrupede milenii fosile?

Blindaje mișcătoare: solzi, fierării reptile,
Megalosauri robi urneau războiul
— Flagel delung, diluviu fabulos —
Și crima geologică de jos
Își ridica prin scoarțe, înfierbântat, altoiul,
În greaua negură-a acelor zile,
În toamna tragică-a aceluia an
Cînd fără capăt, minte de mai țineți,
Pe cer, la țărnul lui, cu zorile
Se-aliniau — la pescuit — spînzurătorile
În undițele lor cu oameni vineți,
Iar pe-al pămîntului nefericit liman,
După-nvoială poate,
Spre-a-i mîntui definitiv pe oameni de păcate
Își trimisese fiul și Satan...

★

Zadarnic pe munți mai ies muguri albaștri?
Cărarea se-afundă văzînd călătorul?
Prăpastia nu dă refugiu, nici piscul?

... Se-ncrîncenă Marte, incendiatorul
Ciclop, să răscoale puternicii aștri,

Să zvîrle-n pădurea văzduhului discul
De flăcări robite, al soarelui,
S-o ardă-nsetat dintr-o parte-n cealaltă
Pîrjol furios cînd un vreasc mai tresaltă —
Și-n urmă, pe nesăturate mîncău,
Lătura de oameni să-și soarbă hîrdău
Tihnit, în sfîrșit, laolaltă
Cu domesticita unealtă
A jocului său.

.
.

Nu vede-mpotrivă-i cîți aștri în zale
Așteaptă al soarelui semn, să se scoale,
Nu știe că licărul vieții îl apără
Și ultima stea care scapără.

El scoate din pînda culcușului cald
Vulcanii — la pradă — ca fiarele-n salt,
Cu limbile lavei dogoritoare
Sărind din gîtlejuri în desfătare,
Cu-o mie gigantici torenți de asfalt
Lingînd tîrîtori a pămîntului toarte,

Să-1 rupă din smulsele lui cheutoare
Să-1 verse cazan cu incendii și moarte.

Vulcanii ei singuri în cer și pământ
Să fie stăpînii, dădeau jurămînt.

.
.

Povestea întreagă... ar ști-o, ar spune,
Cutremure vaste de soare apune,
Verzi funduri de mare ieșite în lunci,
Pădurile temple cu huiete lungi
Sau prăbușirea bolților noastre
În valuri cu temnițe vaste
— Și-ar fi doar mocnite văpăi de tăciune
Din tot jeraticul cel fără nume,
Ar fi doar scînteia răcită în rouă,
De veghe sub lună pe irișii ciungi,
Doar duhu-ntîmplărilor negre-n tumult,
Pe care și astăzi îl simt, îl ascult,
Un virus sălbatic cum crește în lume
Din nou pustiind peste lume,
de-atunci,

Din toamna lui 'treizeci și nouă —
Din tragica toamnă și mult mai de mult.

Dușmani în pustiuri de-albastre păduri!
Vulcani ai văzduhului! Robi ai misterului!
Comete cu pinteni ciocnite-n armuri!
Tenebrelor vechi dați încă ființă?
Rămîneți stigmatate și bube-ale cerului...

...Noi soarelui păcii jurat-am credință.

.
.

Puteri ale focului,
Uri infernale,
Jurate-aventurii și jocului,
Nevrednice vieții și slujnice morții!
Noi coacem cu voi în furnale
Oțeluri și fontă, plămezi de tractoare,
Noi smulgem tenebrelor cheile porții,
Iar faur aici de lumi viitoare
Nu-i pieptul umflat după luciul de zale,
Sînt frunțile, dîrze-n sudoare.

Nu-s pîndele morții flămînde să secere,
È viața, e lupta de-ntrecere!

Acolo-n furnale văpăile supte
Învață-ntre ele și àlțfel să lupte.
Și oamenii noi pe pămîntul bătrîn
Învață ei singuri să-și fie stăpîni.

★

Rîvnite cuceriri: pămîntul, apa, focul,
Nimic nu-și lasă de la sine locul
Și bogățiile ce ard sau curg în ele
Mai colcăie, ne'nvinse și rebele.

Principiile în eternă luptă
Dau echilibru lumii și-o veșnic altă față
Răpind-o nemișcării, ne'nsuflețirii ruptă,
Din anorganic smulsă către viață.

.
.

Contrariile-ntr-una măcinate,
Fără odihnă zămislesc cimentul
Care înalță harnicei durate
Și vieții însăși, invincibil, monumentul.

Chemate-n cai putere de-al văii nostre jind,
Izvoarele nu-și culcă albastre albiile lente,
Sar undele, au firul electric, despletind
Metalicelor coame mîinii fosforescente
Și, între ele, aprig se mîină

licărind

— Să-ntinerească valea cea bătrîină —
Rivalități virgine ascunse-n elemente.

.
.

Nimic din ce distruge dinadins,
Și tot ce-n muguri reappare-anume,
Un răsărit—din moartea-i neîncetat aprins—
Acesta e altoiul
Ce-mprospătează vechea noastră lume:
— E lupta, nu războiul!

Și dacă oamenilor nu le e măsură
Un pas greșit, o strîmbă călcătură,
Nici luptei pentru-al lumii nou temeii
Războiul, ura, nu-s măsura ei.

★

Bezmetică, oarbă uitare!
Să spargă, să spargă buboiul,
Își umflă gîtlejuri de poftă războiul
Și ochiul ciclop al lui Marte sclipind
Tresare
Cu jind:

— „Pămîntul... se-nvîrte-n frigare...”

• • • • •
• • • • •

Dar sute de ani să se bată pe capete
Planetele toate izbească-se-n capete,
Ai soarelui păcii sînt munții albaștri...

Și -- gata să-nfrunte războinicii aștri
Din vechi-univers în cutremure —
Al nostru nu-i soare să scapete!
Ai noștri nu-s oameni să tremure!

UN CÎNTEC DIN ULIȚA NOASTRĂ

(1953)

LIMBA NOASTRĂ

„...nu că s-o laud eu!... îngrijită, ce flori frumoase și ce sănătos rod ar da această voinică buruiană, de veacuri desprețuită...”

(Caragiale: „Peste 50 ani“)

Munte, dealuri, șesuri, mare,
mult se surpă, mult se schimbă.
Tu ne duci spre larg, cîntare,
fluviule, maternă limbă!

Haiducea, în vremi betege,
doina tristă, vorba suptă...
Noi din toate vom alege
vorba zdravănă, de luptă.

Mari, furtunile să vie!
N-aruncăm și n-am ucis
Palia din Orăștie
au străvechiul manuscris...

Veacuri, dacă-au fost, de trîntă,
n-au trecut zadarnic anii:
vie-i limba care-o cîntă
muncitorii și țărani.

E-n istorii, e-n baladă,
scînteiază în folclor.
E pe uliță, pe stradă,
zi de zi, a tuturor.

Gînduri noi sporesc silaba
rădăcinii — vechiul leat —
întîlnindu-se ca apa
cu pămîntul însetat.

Fluviu este azi izvorul
care-aduce din străbuni
limba ce-o vorbi poporul,
graiul marilor furtuni.

A spus foşnetele holdei...
... Şi harapnicul spunea!
A spus scrişnetul revoltei...
... Şi-asupririle, tot ea!

Franţuzită şi pudrată,
ne-nţeleasă de cei mulţi,
stîlcitura — niciodată
n-o iubiră cei desculţi!

Nedreptate fu; osîndă;
bici le-a fost; trufaş şi crud...
Eu, desculţă şi flămîndă,
mi-o iubesc şi mi-o aud.

Grai de borangicuri scumpe,
strai de cînepă și-abà,
ce pahar amar își umple
nimenea n-o întreba!

... Graiul vechi, adînc și dulce,
trece epocile-n șir.
De război, vorbi Neculce,
De idee, Cantemir.

Lung fior cînd trece vîntul
au pe valuri, au în brazi,
armă vie ni-i cuvîntul
din istorii și de azi.

Azi, savanți de Turnul Babel
vor popor lîngă popor
să ne-aducă-n patru labe,
graiul să ni-l stingă vor.

Lumea ca s-o nimicească,
atomiștii de pe glob
vor, ca-n epoca turcească:
graiuri roabe, omul rob.

Gîndul ăsta mă-ndârjește
și cu cît mai bine-l știu,
mie-mi sună-n romînește
lupte vechi, cu graiul viu.

Nu-mi sînt vorbe mai frumoase,
mai adînc în mine nu dor,
c-au vorbit vorbele noastre
Horia și Domnul Tudor.

În grai viu ne-a spus Bălcescu
Revoluția, fierbinte...
Și-azi prin grai urmăm firescul
drum al luptei înainte!

Spadă ne rămîn și zale
și parfum și dulce suc,
Eminescu, Caragiale,
Sadoveanu și Coșbuc!

Noi cuvinte cresc puterea
zămislită-n vechiul trunchi.
Nu sînt flori de nicăierea;
ale noastre sînt, mănunchi.

Iar cînd zicem azi: poporul —
și cînd zicem: muncitorii,
clocotă biruitorul
fluviu, străbătînd istorii...

În orașe, au la țară,
au pe valuri, au în brazi,
gînduri mari și-adînci măsoară
graiul omenilor, azi.

Graiul lor... Par vorbe simple
după cum le spune gura...
După cîte pot să schimbe,
uriașă li-i măsura.

... Munte, dealuri, șesuri, mare,
malurile se tot schimbă.
— Noi te-om duce-n larg, cîntare,
fluviule, maternă limbă!

PE GRIVIȚA LA NOI

BUNICUL

Le spui la fetițe
Povestea bunicului,
Cioban cu nojițe
Pe Rîpa Calicului...

La păsări, în munte,
Cu meștere șuiere
Știa să le cînte,
Știa să le fluiera.

Îl vezi. Pe Zamora...
N-avea de nici unele...
...De-ai tăi, tuturora,
Cu patimă, spune-le.

Păduri — numai moaște!
Ia fluierul, cîntă-le...
Răspund, te-ar cunoaște,
Și valea și muntele.

★

...Greu scoate rumînul
Dărabul de pîine:
Ba, astăzi, jupînul...
Ba, potera, mîine...

Cu ei, cît e anul,
Își face de lucru
Bunicul, ciobanul,
Bunicul, haiducul.

★

Îl vezi pufăind
Pe cînd se-ntunerică:
De codru-i e jînd
Și nu de biserică!

Înalt. Păduratic.
Luleaua, pe-o latură.
Părea de jăratîc
Că nu se mai satură...

Cînd frunza amară
La Pajiștea Nucilor
Cu toamna coboară,
Sta, gazdă, haiducilor.

El vrăbii și mierle
— Cu meștere șuiere —
Știa să le-nșele,
Știa să le fluiere...

Pe-o noapte, 'ntre săbii,
L-au dus, se pierdu...

Vorbea, doar la vrăbi i.
La poteră, nu.

DIN ȚĂȚĂ

„De din vale de Rovine“...
— Ții tu minte, Păuniță? —
„Grăim, Doamnă, cătră tine“...
— Mai citește-mi, școlăriță!

.

„Nu din gură ci din carte...“
Glăsuia oșteanu-acela.
Mică ești și grijă foarte
Mi-i de tine, Mihaela.

Dar cum ei, bătrînii-aceia
Bine se luptau odată,
Le-om cinsti obrazul, tată,
Celor din „Scrisoarea treia“.

Fiara din trecut și azi-i!
Pînda fălcilor își strînge:
Fiara din trecut vrea sînge
Și bejenii și invazii.

Robi ar vrea cotropitorul
Să fim iarăși pe moșie!
Pentru voi — are să fie
Mai prieten, viitorul...

Zale port pe sub cămașă,
Zornăire ne'ntreuptă,
E cămașa mea de luptă
Libertății pătimașă.

Sîngele din nou să curgă?
Viforele să pornească?
Vom opri, că-i nefirească,
Moartea roadelor în pîrgă!

Stau cu viața voastră-n față:
— Tu ești mare, puiul tatei,
Adîncimile străbate-i...
Lupta noastră-i pentru viață!

Scoată șerpilor capul verde —
De săgeți ni-i plină torba
Și ne-om bate, dacă-i vorba.
Nu ne temem. Nu ne-om pierde.

Drept, netulburat, firescul
Cîntec ce vi-l las eu vouă,
Suie cald spre lumea nouă,
Din bătrîni, din Eminescu.

SCURTĂ ÎNTÎLNIRE

Pentru clipa aceea, atît
Cît ai stat lîngă mine,
Singur sînt și mereu mi-e urît
Și mi-e dor — și rușine:

Trebuia să te prind, să te țin,
Fîlfîire de-o clipă!
Trebuia — am fost orb și hain —
Zbor, să-mi fii, în aripă...

Mai întoarce-te, valul meu blînd.
Adierea-ți mă-mbată.
Rămas bun, leagăn scump, pe curînd,
Ia-mă, încă o dată.

...Fiecare la grijile lui
Alergarăm, firește.
Dar scăpare și liniște nu-i.
Ard, ca jarul, în clește.

Munca, da, mă ajută puțin
Răcorindu-mă, undă...
Dar nici ea în uitare deplin
Nu mă ia, nu m-afundă.

Să mă smulg m-am gîndit, dinadins,
Dar nimic nu mă smulge —
Și de clipa aceea stau prins,
De vecia ei dulce.

POVESTE DIN ULIȚA NOASTRĂ

Vă spun — de pe ulița noastră!
Țin minte... Sînt treizeci de ani.
...E-o fată. Se joacă-n fereastră.
E-o casă. De oameni sărmani.

Țin minte... Aici lîngă curte
Trăgea o mașină mereu.
— „Copoi“... Cu șoaptele scurte,
Cu pasul de pîndă și greu.

Vînează pe tata, firește!
Pe mama, ascunsă-n vecini...
... Fetița din uliță crește
Sub pînda acestor streini.

È mică. Nu știe ce-i viața.
Se uită și nu zice pîs.
Se-ntoarce spre soare cu fața...
Dă-n mugure, cald, un surîs.

Și-i duse — pe mama, pe tata...
De unde să știe-n ce loc?
...È-n grija vecinilor fata,
Tovarășa noastră de joc.

Privind pe sub gene, din joacă,
Ea crește cu ochii atenți:
— Și azi percheziții-or să facă?
Și mîine-or să vină agenți?

Cînd lumea aude motorul,
Scrișnește ca frînele-n roți...
Își lasă, ferestrele, storul...
... Și noapte, și pîndă, e-n toți.

•

Trec, astăzi, pe ulița noastră...
Mă uit — un tablou amintit:
...Băiatul ce zburdă-n fereastră
Îi seamănă fetei, leit!

În soare se-ntoarce cu fața
Privind, pe sub gene, spre drum:
Așteaptă să-l ia, dimineața,
Mașina — la creșă, acum.

Ce zgîlțîie caroseria?
...Șoferul nu spune nici pîs:
Îi joacă în ochi bucuria
Că saltă, mașina, de rîs...

În hohot pufnește motorul,
În tumele repezi de roți...
Își 'nalță ferestrele storul...
Și soare, și viață, e-n toți!

... De chiot mașina e plină,
De râsul atîtor copii.
— „Or ți-e de mirare, vecină?“
— „Vecine, copil să tot fii!“

MAMA

Luăm ceaiul. Șase jumătate.
Pe noi ne-mbraci, prin casă strîngi.
...Cum ai tu vreme pentru toate
Și niciodată nu te plîngi?

Zici: — „Tata-a fost în schimb de noapte.
În șoapte să vorbim, ce-ar fi?“
...Dar greu e să vorbim în șoapte
Cînd sîntem droaie de copii!

Doi pionieri. Doi mici, de-o seamă.
...Și-așa de bine ne-ngrijești,
Că-ți spun vecinii: — „Și ca mamă,
Tu tot frunțașă-n muncă ești!“

GENERALUL NOSTRU

Sta — jumătate prins sub zid —
Copilul, la pământ cu fața,
În Bucureștiul pîrjolit
Din care dispăruse viața.

Era cu fața la pământ.
Părea că adormise-o leacă.
Părea că, mîngîiat de vînt,
De-a v-ați ascunselea se joacă!

...Un cartier de muncitori,
Sub bombe. În ruini, o casă.
Zăceau, sub zid, doi pantofiori:
Ei nu au mai putut să iasă!

Pe jos, alături, un jurnal
Cu-ndoituri nenumărate,
Boțit era și fără hal...
Fusese-o jucărie poate!

Să-i fac din el un vapuraș?
Un turcaleț? O jucărie?
Să chem copiii din oraș?
...Uitam că nimeni n-o să vie!

De-acel copil de muncitor
Mereu ne vom aduce-aminte.
Mereu, în fața ochilor,
Doi pantofiori merg înainte.

Cu-obrajii-n palme, la pământ
Părea copilu-ascuns de moarte.
Văd colțul de jurnal, în vînt:
Se joacă, singur, mai departe...

A joacă flutura, hai-hui,
Acolo... Ce putea să fie?
Fusese poate coiful lui,
Un coif, cuminte, de hîrtie.

De pace nu scria-n jurnal
Pe-atunci!... Nici că vei duce, iată,
Tu, coif de tînăr general,
Nebiruita ei armată.

În fața ochilor mereu
Copilul merge înainte...
De tine, generalul meu,
Mereu ne vom aduce-aminte.

CÎNTEC PENTRU NEVASTĂ

*„Toată lumea-mi zice lotru
C-am furat un lemn din codru,
Toată lumea-mi zice hoț —
Numai mîndra-mi zice soț...”*

Inima izvor o cere
De credință și putere.
Satu-ntreg o cheamă-n horă.
Frații mei o cheamă: soră.
Fetele-mi o cheamă: maică.
Maica îi zicea: drăcoaică!

De mi-am luminat amarul
Măre!, ea mi-a-ntins amnarul.

De-am răzbit, cu voi, pădurea
Nu i-a stat nici ei securea...

Lîngă-aşa nevastă, mai că
Aş ierna pîn' la Drăgaică:
La iubit, ibovnică,
La război, polcovnică,
Şi la greu, duhovnică.

*

— Parcă-ntîia oară-acum
Îmi zîmbeşti şi-mi vii în drum.
Parcă-abia ți-am dat bineţe,
Dragoste la bătrîneţe!

Tu eşti miercuri? Eu sînt joi.
Scai ne ținem amîndoi.
Stînd ca joia lîngă vineri
Nu ne lasă anii tineri:
Ard şi sfîrîie-n călcîie,
Bătrîneţea s-o rămîie.

S-o rămîie — că-i trecutul...
Noi o luăm de la-nceputul!
Ca-n poveștile Gheenii,
În războaie și bejenii
Am răzbit, le-am dovedit,
Cu ce-am fost, cu ce-am iubit.

Alunga-vom, mări, toate
Scrișnetele vechi și mute,
Umbrele însîngerate
Ale zilelor prădate,
Ale zilelor pierdute...

Zilele prădate... Zi-m'
Nu-i pe drept să le trăim?

Omul caută de veacuri
Pentru viață lungă, leacuri.
Viața cît o fi de lungă,
Prea puțină-i să ne-ajungă!

Știi, pămînte, vr'un mijloc
Să pui zilele la loc?
Fruntea leoarcă...
Omul cearcă
Drumul apelor să-ntoarcă.

Unde-i àrșița fierbinte,
Apa-i iese înainte.
Unde-i sapă albi noi,
Ea va curge și-napoi.

Văi adînci, ape-nspumate...
Va mai fi încă-o uzină!
Smulgem neguri și lăcate.
Noi puteri or să ne vină.
Și cît vezi cu ochii-n toate,
Omul biruie... Și poate!
Și-i mai licăre-o lumină.

*

Muncitor mă țin, de frunte;
Ea, țărancă de la munte,

Precum azi — la noi — oriunde,
Și oriunde pe pământ,
Mii și milioane sînt...

Nu vă-nșir la verzi și-albastre,
Eu vă spun dintr-ale noastre.
Și de mi-i nevastă, dar
Nu v-o laud în zadar!
Învățată-n aspru vînt,
E făcută ca s-o cînt:
E ca bolta, primăvara.
E ca vatra. E ca țara.

Ce vă spun eu de-amîndoi,
Vreau să spuneți și de voi.
Ce vă cînt de ea și mine,
Eu gîndesc să cînte-oricine.

...Nu-i un soț, nu-i o nevastă,
Ci e toată viața noastră.

...Dar, ca scorbura în trunchiuri,
Măcinînd — cu vicleşuguri —
Usturînd pe-ntunecime,
Înrăită de vechime,
De războaie și de crime,
Moartea nu ne lasă, dragă,
Viața s-o trăim întreagă!

Tot pe-ascuns, de la o vreme,
Parcă fuge și s-ar teme,
Oamenii să n-o cunoască,
— Mare meșteră-n tertipuri —
Ia mereu tot altă mască,
Ia mereu tot alte chipuri.

Nici n-o simți că-ți dă ocol:
Parcă-i cu piciorul gol...
Vine unde-s oameni vii
Și cînd vine, nici nu știi.

Dar noi știm de unde vine:
...Colo-n depărtări streine
N-avem voitori de bine!

Gîndul lor,
Tot la omor,
Ci-că-i binefăcător!
Ci-că-ar fi, omorul, leac...
El, topor — iar tu, copac!
Ci-că-ar fi sfîrșitul drept,
Somn al mîinilor pe piept
Și odihnă de-nțelept...

Legea vieții e omorul?
A copacului, toporul?
...Minte, „binefăcătorul“!

Dintre chipurile morții,
— Usce-i-se-n lume soiul!
Ori zîmbește-n pragul porții,
Ori că-și întărită colții,
Cel mai crîncen e războiul.

Și-acu, iar se ia de noi.
Ci-că-i altfel, mai de soi...

Acù, iar de om se leagă,
Ca din viață să nu-și tragă
Nici o bucurie-ntreagă.

Iar, războiul, chip al morții,
Bate-aripa-n pragul porții,
Iar vrea să ne luăm adio!
Dar nu stăm să cadă sorții,
Ci stăm strajă, noapte-ziuă.

Sînt — la noi — cu noi părtașe
Toate străjile țintașe...
Rîndurile lor se-ngroașe,
Iar aripa ucigașe
Vom abate-o, vom goni-o!

Gîndul morții... Greu și-amar e!
Doare,
Dragă,
Cîteodată,
Ca o rană roșie-neagră
Ce-o crezusem vindecată...

Vreau de ea să mă desferic!
Dă-l încolo de-ntuneric!
Vreau de moarte să mă leapăd,
Încă-o viață să mai capăt.

Vieții ăștia nu i-om scoate
Noi, puterile-ncuiate?
Nu te mai uita-n fîntînă.
N-ai să fii nicicînd bătrînă.

...Sorbitura-a mai puțină,
Cel mai de pe urmă strop
De putere,
De lumină,

Din adâncuri le vom smulge,
Și-om mai cere,
Să mai țină
Sucul dragostei cel dulce.

Fie-ți dragostea deplină
Și-o să trecem orice hop,
O să-l trecem, poa' să vină
Și-un al doilea potop!

Poa' s-amenințe spre noi
Moartea, iarăși, cu război,
Cu-alte furii, cu-ălt puhoi!
...Jinduiască-ne ea, vatra —
Sînt ca fierul. Ești ca piatra.

E putere-n noi și leac
Dragă, să tot facem casă...
— Știi ce-am pus de gînd să fac
Să rămîi mereu frumoasă,
Semn să fii și altui veac?

...Fetele, la noi acasă,
Să le învățăm să țeasă
Țesătura — a mai deasă,
Un chilim — ca de mireasă!

Ochii — zori
Cu geana-albastră —
La culori
Ți-i folosească.

Sîngele-mi arzînd ca biciul,
Sîngele va fi arniciul,
În chilim din loc în loc
Presărînd culori de foc...

Țesătura de lumină
În tiparu-i să te țină
Cu-ntreită-ntruchipare:
Zburătoare,
Floare,
Albină...

Zburătoare, că mi-ești zborul
Dacă eu am ostenit;
Floare, că-ți respir fiorul;
Și albină, c-ai muncit —

În chilimul ăsta sui-te!
...Nici pe mine să mă uite:
Un' ți-e umărul ca floarea
Să-i fiu preajma și răcoarea,
Unde-i rîul auriu
Prundul viu din fund să-i fiu,
Unde-n fir văpaia-i deasă
Și pe mine să mă țeasă,

Lîngă firu-albastru-dulce
Firul, roșu, să mi-l culce...

Ca mătasea, pe obraz,
Ca persanul de Șiraz,

Și-auriu cum e lumina
Borangicului de China,
Ăst chilim țesut de fete,
Cin' l-o vrea, nu-l vrea-n perete —
Ci de inimă și-l leagă!
Mai adînc să înțeleagă
Țesătura lui întreagă,
Mai adînc să se desfete,
Și să-l soarbă, să se-mbete,
Neam de neam privind cu sete
Frumusețea-i grea și veche,
Dragoste fără pereche!

...Zi-m': au nu ți-ar place, zi-m'
— Cu ce sîntem și slăvim,
Ce luptăm și ce iubim —
Să ne țeasă-ntr-un chilim?

Un chilim... Dar ce mîndrețe!
Asta să ne fie partea!
Viața fără frumusețe,
E cu mult mai rea ca moartea.

Astăzi, oamenii de rînd,
Au dat faptă — ca nicicînd —
Vieții noi ce arde-n gînd,
Frumusețe izvorînd...

Rîvna timpului ne-adună
Mai puternici împreună.
Viața umblă să ne-nvețe
Tineri fără bătrînețe.
Și bărbatul și femeia
Rup, din cremene, scînteia —
Amîndoi tot mai înalți.
Lîngă oamenii ceilalți.

Muncă, tehnică, și gînd
Ridica-vom în tot locul,
Fără preget supunînd
Apa, aerul și focul...

Unde mai usucă vîntul
Cu pustiitoare guri,
Mîine-ntinerim pămîntul
În perdele de păduri.

Unde-s muncile în toi,
Or să curgă fluvii noi.
Unde coborau spre sud,
Către nord săpînd le-aud...

Fluvii mari ne ard prin vine...
Pretutindeni sînt cu tine
Și mi-i drag, și mi-i firesc
Să trăiesc, să te iubesc.

★

Dar cînd muntele-i pieptiș,
Nu ții brațele cruciș.
Smulge-le-om, din mîini, cuțitul
Celor ce gătesc sfîrșitul!

N-om pieri. De mine nu mi-i.
Mi-i de tinerețea lumii.

...Spre odrasle-ntinde scutul!
Pașii lor, urcînd, i-ascult
Cucerind necunoscutul,
Biruindu-l tot mai mult.

Cîte semne de-ntrebare
Cîrlionții lor îmi pun —
E-n copii, e-n fiecare,
Un răspuns mereu mai bun.

N-am stat nici în alte rînduri
Prizonieri în anii grei:
Viitorul, stol de gînduri,
Lumină, cu porumbei...

Pe pămînt, sătul de crime,
Lumea prinde alte fețe,
Nici nu-i pasă de vechime
Și de-atîta bătrînețe.

Creștem, tari, din țară-n țară.
Viața prinde alți altoi.
...Poa'să sară moartea iară
Cu-mbiere sau ocară,

Vom răzbi și-a doua oară!
Nu dă iarnă, nu dă seară,
Cînd în om e primăvară.
Mai puternici sîntem noi.

Sînt cu noi prieteni care
Bine luptele purtară-și
Și sînt brațe muncitoare
Și sînt inimi de tovarăși.

În zadar un fum de sînge
Urcă dinspre mări și țări...
Sus, e-un roșu steag ce strînge
O furtună de chemări!

Moartea cine vrea s-o poarte,
Să se mistuie în moarte!
Apele, cui vrea războiul,
Ducă-i hoitul și gunoiul!

Eu vă spun: cu drag privind
Tot ce-i nou și pîlpîind,
Toată-această
Viața-a noastră,
— Munca, dragostea și țara
Mugurii și primăvara —
Ce dezmierd
Nu vreau să pierd.
Ce mi-i drag
Nu las în prag.
Ce iubesc
Nu irosesc.

Ani de ne-am iubi o sută,
Viața-i încă ne'ncepută.
Ani dacă-am trăi o mie,
Viața n-a spus tot ce știe.

...Tu, mi-ești maică la copii.
Tu și soră știi să-mi fii.
Cîntec ești în casa noastră,
Măi tovarăș — măi nevastă!

PE GRIVIȚA LA NOI...

Cîrmaciule și veghea mea, o tată,
Nu te desparți de mine, niciodată.

...Urca, mereu, pe Grivița la noi,
Al muncii, greu, clocotitor șuvoi.

Mereu, în zborul gândului, m-ajungi.
Sînt de la tine, toate... Sînt de-atunci.

Mă bîntuie-amintirea și mă ceartă.
Privirea ta mă mîngîie, mă iartă.

De ani de zile taci. De ani te-ascult.
Tu niciodată n-ai vorbit prea mult.

La fiecă greșală din trecut,
M-ai cercetat pe gînduri și tăcut.

La fiecă greșală nouă, azi,
Mă cercetezi în suflet și obraz.

La fel și azi, cînd am o bucurie,
Îmi spui: s-aștept pe cea care-o să vie!

—„Vremuri de veghe-au început, luați
seama...”
Te-am auzit spunînd, copiii, mama.

...Greu gîfîia locomotiva ta,
Prin nopțile de-atunci. Nu vom uita.

Văzduhuri, zboruri, jar, victorii,-avînt,
De-atunci sînt, tată... De la tine sînt.

Nu vom uita vifornițele toate —
Dar azi, locomotiva ta, răzbate...

Și viforul din oameni — și-adăpostul —
E altu-acum... Și viforu-i al nostru!

...Azi ți-ar plăcea, pe Grivița la noi,
Al muncii, nou, biruitor șuvoi,

Prin veghea aspră, prin furtuna grea...
Cîrmaciule și veghea mea!

CERTIFICATUL DE ALEGĂTOR

Așa cum de la Maiakovski știu,
mă simt dator
 să n-o spun mai târziu,
 acum vreau să v-o spun
 din capul locului...
È-un adevăr — și-n inimă-i dogorîtor
 ca para focului:

Da... Niciodată, în trecut,
 n-ar fi putut
 să fie

Certificatul de alegător —
un proaspăt, viu
izvor
de poezie!

El e-o mândrie
pentru cine-l are...

El e-o fereastră
către viitor.

Iar pentru trântorii din vremea noastră
e-un act de acuzare, arzător.

Știu mutre
lungi — și cine nu le știe —
o, mutre-cutre
azi pleoștite tare,
la care
cu prăjina n-ai fi putut s-ajungi,
se miră, uite, pline de candoare
în priceputa lor fățarnicie:

— „Ce-ți fi găsit
deosebit
în asta?
E-o biată hîrtiuță subțirică...
o fițuică...
basta...”

Sînt cei ce prin unghere
mai destramă
mirosuri putrede și-amare...
Îi știm cîte parale fac
ce fel de poamă
sînt la un loc — și fiecare —
și cu ce poftă ne-ar veni de hac!

Sînt „înțelepții“, în sfîrșit,
sînt căldiceii,
lachei convinși, vechi „democrați“
din umbră și de după ușă,
pîndind și azi c-un ochi lipit
în borta cheii,
la treabă unii; alții demascați.

Sînt toți, o apă
— fără leac —
surgîndu-se prin searbede nisipuri,
și-s tot un drac
sub felurite chipuri...

Vechi șobolani
de catifea și de mătase,
se vîră-n treabă,
mușcă, te-ar descoase...
Ba chiar te-ntreabă,
nu le vine greu,
gravi, întinzînd cutezătorul bot:
— „Dar eu, ei bine, eu,
de ce n-am drept de vot?“

...Cînd ai așa
prieteni trufanda,
cum poți să-i lași să mucezească, de pripas?
Știm c-au rămas
dușmani întregi
și-acum se fac doar jumătăți, zemoase...

Dar nici o îndoială nu-i!
Smiorcăitori dușmani dulcegi
— își pun vertebre de elastic, nu de
oase, —
pe-aceștia, lumea de-altădată îi lăsase
la toate
și din plin sătui...

È drept, că, vreau-nu-vreau,
se mai găsesc pe-alocurea destui.
Dar romînește-aceștia, pe șleau,
nu poți să nu le spui:
— „V-ați bate voi, cu lumea nouă, peste burtă,
în buni amici,
că-aveți curajul asasinilor!
Dar nici ea n-are orbul găinilor și nici
memorie-așa scurtă...

„Frecați-vă-n chelie...

È-n zadar.
Sau poate chiar,
a pagubă pustie
puteți să fluierați, și-a supărare...

Mirați-vă, ca babele, cu palma peste gură,
Certificatul meu de-alegător,
Certificatul meu de-alegătoare,
 e încă-o aripă care-mi dă zbor!
È-o nouă unitate de măsură:
 nu pot, cetățenește, cu el să vă mășor!

„El e-mpotriva voastră,
 și-așa are să fie
 un act de acuzare.
El, pentru cine-l are,
 e-o mândrie...
El e-o fereastră
 căt-re viitor.“

Certificat de-alegător! Dar fiecare știe
 că nu-i o fițuică, o hîrtie,
ci e coperta cărții scrisă la un loc
 de-ntreaga lume muncitoare
 de la noi,
în anii probelor de foc
 dezrobitoare

și-ai oțelirii-n luptă
— părtași părînd minunii —
și-n anii de război
și-n aștia șase ani spre care
rușine nu ni-i
a privi-napoi.

La 3 decembrie va fi
o sărbătoare
cum puține sînt:
Nu-s oare,
cei o sută zece mii,
pe drept cuvînt,
aleșii puterii populare?

Sînt, fără greș...
Și niciodată n-or să mai existe
acei „reprezentanți“ — jigodii triste,
scări de serviciu, preș,
la bănci capitaliste.
Că te mai poțicnești, mai cazi pe drum?
Noi nu ne legănăm ca valul.
Noi nu ne-acoperim în fum...

Noi scoatem oameni de nădejde și cinstiți,
nu mici clănțai, nu mari misiți
 cu pipotele-n desfătare.
Se-nălță dintre noi acei cu inimile treze
 și cei mai harnici, cei mai încercați...
N-alegem, nu,
 palavragii și diplomați
 ca-n parlamentele burgheze!
De-aceștia nu ne arde, nu ne doare...
Alegem însă primii deputați
 de Sfaturi Populare!

Noi — de la meșterii uzinei
 la muncitorii de pământ,
din școli, birouri, biblioteci, laboratoare
 și pînă-n fundul minei —
știm cine merită să fie-ntîi
cum știm și dacă e
 și cine-i
 codaș, flutură-vînt
 sau fără căpătîi.

Certificat de-alegător? Ei da,
el îți certifică, în adevăr, ceva:
el îți certifică prezența nouă-n toate,
a oamenilor printre care ești și `tu,
și peste care totdeauna se trecu,
iar azi să se mai treacă nu se poate,

a tuturor care-acuma știu
(alt'dată nu)
și mărunțișul curgător și viu
de fapte, munci și lipsuri și păcate,
dar în același timp și pentru ce se bate
Vîșinski, la O.N.U.!

...Certificat de-alegător?
Certifică, v-asigur,
că valurilor morții,
că mugetului lor
le stăm, în față, diguri.

Dar — iată — și Pegasul
cu-aprinse coame despletite-n vînt,
nu mă mai lasă orișice să cînt,
nu-mi mai dă voie astăzi să-l încalic
de nu-mi aude glasul
ca viforul, luptînd
cu sîngeroasa înteuțită larmă,
cu-amenințarea morții și corul canibalic,
pe care
— la Varșovia, acum —
le-nfruntă omul, le retează ghiara...
Sînt partizanii păcii. Ei vor închide fiara!

E-acesta un certificat?
— Neapărat.
— Dar cum? „De-alegător?“
— De-alegător, bine'nțeles...

E calea nouă, iată ce-am ales!
E viața, iată pentru ce-am votat!

Și-s vifore de glasuri luptătoare.
Socialism vor...

Pace...

Bună stare...

decembrie 1950.

ȚĂRMI ALBAȘTRI

■

ADAM-CLISI

O
ricîte neguri peste zare
Se-adună, bubuie și latră,
La noi e pentru fiecare
Un drum, o albie, o vatră.

Se vede, de departe, marea...
Sînt urme vechi, vechi bătălii.
Trec Valea Dacilor spre zarea
Unde-a domnit Adam-Clisi.

E-o seară parcă-i toga unui
Strateg și împărat roman.
Trecutul! Mărăcini adunu-i...
Ruină-i Valul lui Traian.

E-o-ncremenire grea și calmă
Și sînt vestigii fără an.
Culegi istoria în palmă:
Un splendid rest de vas roman.

Trufia, cucerirea, slava
Spre Pontul Euxin dînd zor
Găsi mormînt, la noi, zăbava
Apusului cuceritor.

Nu uită, paginile vremii,
Pe mîndrii luptători țărani.
Trăim de cîteva decenii?
Luptăm de două mii de ani!

Alături, sub aceste stele —
Și-n pașii mei și-n noul zbor
Și-n toate gândurile mele,
Răspund ecourilor lor.

La Dunăre, când primii zori
Mijeau în noapțile-Europii,
De Geți plugari și luptători
Spun Herodoții și Esopii.

Și dacă ziua e-n fereastră,
Și dacă zorii bat cu spor,
Renaște-n toată lupta noastră
Ecoul viu al luptei lor.

Înmuguresc și-mi dau de știre
Și capătă contur și glas
Și lung mă cheamă-n amintire,
Treziți la fiecare pas.

▼

Că „Maica Romă cea bătrână“
Le trimisese pretori vajnici?
Că le-au întins frățească mînă
Centurioni în zale... pașnici?

La Sarmisegetuza, cartea
Bătrână, spune despre Geți,
Că și-au ales „mai bine moartea“...
„Barbarii“ ceia îndrăzneți.

Se-nțelegeau cu orice neamuri
Dar îi ardea străvechea rană:
Tot sclavi istoriei, în hamuși,
Să tragă lectica romană?

Știau cei buni străpunși de lănci,
Durînd în luptă viitorul:
Nu-i plîng nevestele țărănci
Și-i va glorifica poporul!

Că geții nu se tem de moarte
Spunea bătrînul Herodot...
De-acest trecut nu ne desparte
Nimic, de el ne leagă tot.

★

Vrînd toate căile să ducă
La New York azi, ca ieri la Roma,
Vrea a războiului nălucă
Să reînvie-n foc Sodoma?

Iar li se umflă gușa-n sete
După războaie și omor?
De sînge, iar vrea să se-mbete
Apusul cel cuceritor?

La Dunăre, cu primii zori
Mijind în nopțile-Europii,
De „Geții cei nemuritori“
Spun Herodoții și Esopii.

...Nu-i noaptea asta, toga-albastră
A unui împărat?... Ba da:
— Ce arme-ai vrea, din vremea noastră?
Cu bomba, împărate,-ai da?

I-ai vrea pe oameni cu zăbale
Și-ai vrea, oriunde te-ai uita,
Să fie drumurile tale
Pământul tău și marea ta?

Le-ai zice tot „înapoiate“
Popoarelor, ce cresc, puzderii?
Le-ai da, să le supui pe toate,
Noi arme, molimi și bacterii?

Ai vrea-n străbunul meu Carpat
Să te distrezi cu-o vânătoare
Ca blana lui de urs, la pat,
Să te-ncălzească la picioare?

...Atunci, civilizate hoarde,
Veți informa pe împărat
În steaua roșie cum arde
Un sânge milenar vărsat!

Să i se-aducă-n veci aminte:
...Un fir de sânge prelingea
Pe-un piept de dac, pe-un piept fierbinte,
O decorație, o stea.

Nu-i steaua slăvilor trufașe.
È steaua sîngelui prădat.
È steaua luptei pățimașe
Ce-nfuria pe împărat.

Un fir de sânge lumea leagă!
O stea se-alege, dă fiori:
Din sclavi, istoria întreagă
Ridică liberi luptători.

De-a lungul lumii azi, de-a latul,
E-al stelei roșii viu tumult!
...N-o să se mire împăratul.
De mult se teme el, de mult...

*

Vechimile înaripîndu-l
Și-arîpa deschizînd deplin,
De lîngă mare zboară gîndul
Pe fluviu, pîn' la Severin.

Acolo Dunărea își face
Din vale șa, din deal oblînc...
Aici, în undele-i gonace
Aduce murmur din adînc.

În țara Geților, stăpîină
E munca-ntregului popor
Și-n luptele de azi se-ngîină
Țecoul viu al luptei lor.

E și-al vechimii drept, ce-i mîna
Pe ei, spre timpii viitori —
Nepoți, la Dunărea bătrîna,
Ai „Geților nemuritori“...

BUCUROȘI DE OASPEȚI

La prieteni
Li se spune-n țara mea:
— Bună să vă fie
Inima...

È din fund
De secol, acest glas.
Trecă secol,
Glasul a rămas.

Din istorii,
La răscruci de vînturi,
Gazde-au fost
Aceste vechi pămînturi.

Ca din zarea
Triburilor dace,
Vorbe, obiceiuri
Vin încioace.

Rod al ospetei
Peste anii-n zbor,
Urmele
Rămaseră-n popor.

... E, la noi, o vorbă
Din strămoși:
— Bucuroși de oaspeți?
— Bucuroși.

De vreo două mii
De ani încoace
E, la noi, o vorbă:
— Bună pace...

E, la noi, o vorbă:
— Omenie...
Pentru-acestea ne vom bate.
Să se știe.

... La prieteni,
Bun venit în țara mea!
— Bună să vă fie
Inima.

MARIA

Din Galeșul, bufnind în Poarta Albă,
Învîrte praful pîlnii zburătoare.
Pe negîndite-n ochi plesnește-o salvă...
E greu, nu-i glumă la excavatoare.

Săltînd pe vînt, nu se mai vede șapca...
Ce hohote zvîcnesc pe urma ei!
— „Vîrtejul iarăși s-a pornit cu japca“...
Rîd excavatoriștii de la „trei“.

De-aproape strigă-o voce de femeie:
— „Vezi Dorule? O ții prea pe ureche.“
Maria-i printre dînșii. — „D-apăi ce e?“
Răspunde Doru: „Lasă. Era veche.“

Se-ațîță, crește vraiștea dușmană,
Cicloul stepei, hula dobrogeană...

... Vîrtejuri vin, din fund, de unde-or zace,
Fac noapte ridicîndu-se încoace,
Se scutură mugind, sar ca din arcuri
Și-așa cum mușcă-n Galeșul din țarcuri,
Fug spre mașini, le zgîlțîie, se-aruncă
Urlînd — să smulgă oamenii din muncă,
Să-i biciuie, să-i prindă, să-i dezbrace,
Vîrtejuri răsucite și dibace.

Spinările se-ntorc, se-apleacă unii,
Se-ncurcă alții, nu mai dau de rost:
Sub plesnetele aspre-ale furtunii,
Și-ar căuta o leacă de-adăpost...

Bălană, ochi albaștri, puțintică
(Dă vîntul s-o dărîme de pulpană),
Sprîncenele spre ei cînd își ridică,
Maria e — de praf — și mai bălană.
Nu-i mustră cu-un cuvînt. Nu-i este felul.
Dar peste cei mai lăsători, mai grei,
Trec ochii ei albaștri ca oțelul,
Pînă-n adîncuri scormone în ei.

Stă pe mașină, nu clintește, dreaptă.
Pe toți parcă-i glodește la chimir:
Se rușinează, din spinări se-ndreaptă,
Dau zor la lucru toți, mai abitir.

... Învîrte praful pîlnii zburătoare,
Le-nalță-ntr-una, lunecă și sare,
Pîndește, stă o clipă și re'ncepe,
Prin măruntaiele fierbintei stepe,
Bătîndu-se pe viață și pe moarte,
Să-și apere coclaurile sparte,
Moșia, vizuinile, cotețul,
Și să gonească omul, îndrăznețul,

Cu bicele nisipului și jaful,
Scrîșnind, amenințînd... Vîrtejul. Praful.

— „A dracului furtună...” unul zice.

Abia mai poate ochii să-și ridice.

— „Furtună?...“ rîde vocea de femeie.

— „Păi, da, tovarășă Maria, ce e?”

-- „E praf, atît... Și chiar de-ar bate-ntr-una,
Nu, n-o să ne chiorască, nu-i furtuna!”

„E praful, e năsățiosul praf...”

Ne dijmuie mereu, ca un zaraf.

Dar măturîndu-l tot, din zare-n zare,

E-n noi bătaia vîntului cel mare.”

AIȘÈ

Zi-mi de dragoste,-o poveste!...
... Tînără-i de tot, turcoaica.
Tînăr și minerul este.
Și-i frumoasă, papugioaica.

Dropie cu calde pene —
Vînt trimite Bărăganul,
Ciugulindu-le alene:
Ei șalvarii, lui minteanul...

Aișé, cînd ies minerii,
— Tacticoasă și cuminte --
Vine-ncet ca boarea serii
Să le iasă înainte.

Sor'sa-i iute ca arcușul!
Ea e molcomă în totul...
... Dintre ierburi, măgărușul
Dă spre ea, ușor, cu botul:

C-o așteaptă, să mai vină,
Măgărușul dă să-i spună.
... Ei duc apă la cantină,
Cară pîinea împreună.

Ea e la bucătărie:
Primă ajutoare! Mare-i...
El e vesel că se știe
Ajutorul ajutoarei!

Lutul moale cât se-ntinde,
Cu potcoava-i trage stanța:
Calcă apăsător, e plin de
Donițe și importanță.

...Aișé va ține minte
Tot ce-o învătă Maria.
Șorțul alb ce bine-o prinde!
Lună e bucătăria.

Seară... O petrec lăstunii.
— Aștia nu-i chip să lipsească.
Lin trecînd prin dreptul lunii,
Cîntă-n limba ei turcească...

... Tot turcoaică e, oricît de
Cald feciorul îi vorbește!
Dar se înțeleg. Ea rîde
Foarte bine romînește.

FANFARONII

Pe fanfaroni, pe purecii cu coadă,
Să nu-i lăsăm! Ușor se fac cirezi!
Și câinele, dacă se lasă pradă —
De pureci tăbărît, nici nu-l mai vezi...

Cu fanfaronii nu se prea împacă
Cei harnici la motoare, plug, condei...
Îi dau — în fel și chipuri — în târbacă!
Și, de-orice soi ar fi, își rîd de ei:

...Scaietele! Se vîră-n covorul cîmpenesc:
— „Îmi iau angajamentul... să-nfloresc!“
...Broscoiul! Verde tot, vestește unui astru:
— „Îmi iau drept sarcină... să fiu albastru!“

O gaură cu apă de ploaie, o băltoacă,
E-oglină stelelor!... Ce-aveți cu ea ?
Jignită în adînc, se face neagră,
Cînd trece-o vietate-nsetată, și o bea.

... Cu-aripi ca două paveze sumese
Și cîrîind lăudăros prin curți,
E-un vultur al cotețelor?... Nu. Iese
Un cocoșel cu pantalonii scurți.

Privind de sus ograda și cocoșii
Și ne'ncăpînd de coadă,-ntors alene,
Curcanul fercheș, cu mărgelile roșii
— „Sînt gata“ strigă... „să mă umflu-n
pene!“

Nici barza, filozoafă ca o babă,
Nu-și știe lungul nasului... Ar vrea
Ca mamele să facă altă treabă —
Copiii, lasă, că-i aduce ea...

O veche cîrțiță săpînd orbește,
Minerul satului se socotește.
Un iepure, ce prăpădește prazul,
Se crede cușma lui Mihai Viteazul!

Și cine-n iarba care vrea să crească,
Se ține că-i de viță, că — din istorii —
vine
Nepot de vîrf de suliță domnească?
... Un ghimpe lung, soi rău de mărăcine!

★

Pe fanfaron, așa țî-l tot înșfacă
Cei harnici la motoare, plug, condei.
Cu gluma-l biciuiesc. Și nu-i de joacă.
— „Te văd! te văd!“... aruncă-n hohot, ei.

...„Te lauzi, numai vorba e de tine!
Ajungă-ți mare, nu mai bate cîmpii...
Cu-așa năravuri, ia aminte bine:
Curînd-curînd, te-or strînge rău carîmbii!“

PE DE-ALE NOASTRE

Șotii, cîntec, șoapte...
Cînd se lasă noapte
Colea-n gura văii
Roată stau flăcăii.

Ăsta e tîmplar
Cellalt e zidar,
Ici e un miner
Colo un șofer,
Toți din șantier.

È și-un ghiuj, șoltic.
Baciu — toți îi zic.

Stau pe brînci, pe coate...
Zice, cîte toate
Baciul, cîte cele,
Despre mări și stele...
De-unde le mai scoate?

— Baciule blajin,
Ia mai zi puțin...
— Frunză să vă șuier?
Fluier să vă fluier?
— Nu cu munți de sare
Sau păduri de brazi
Care mișcă-n mare...
Zi, mai bine, azi,
Fără mări albastre
... Zi pe de-ale noastre!

— Rîdeți voi de mine,
Măi tovărășei,
Eu vă cînt ce-mi vine...

N-ascultați? .

— Ba, miei!

— Hei flăcăii mei...

Noi păzeam la oi —

Lupul printre noi.

El, bogat

Și meșter,

Tu, argat,

Servește-1...

Eu dormeam pe baltă —

Casa lui, ce-naltă!

Grajduri. Și mașină.

Curtea lui, ce plină!

Nici ca să se-nvîrte

N-avea loc în curte!

Mîinile în șolduri,

Se loveau de stoguri...

Și tot el, vulpoi,

Se plîngea de noi:

„Ce e el de vină?

Spune: poți să spui?

Ce-i cătăm pricină

Pe averea lui?“

Am crezut că poate
Ne-o lăsa în pace.
Aș!... A dat din coate
Și-a venit și-ncoace.

Și-a venit în frunte
Iarăși, după-nvăț:
Tu, la hamuri pun'te.
El, ținînd de hăț.

Colo la cantină
El ne da în troacă,
Colo la baracă
El ne da lumină.

Ce mai meșter mare!
Ce „specialist“...
Îți cădea-n picioare,
Ca la circ... Artist!

Totul, ca pe roate...
Jar, cînd vrea, mănîncă.
Pe-ăl de știe toate,
Nimeni nu-l aruncă.

De-l prindeai cu-o cioară
Sau cu-o mîță-n sac,
Te uitai: ce drac!
Toate le repară,
Toate se refac...

Dar ce spun tîmplarii?
Și ce spun zidarii?

Ci-că pe departe
Și din cînd în cînd
Luîndu-i ca din carte
Le vrăjea, pe rînd...

Luîndu-i cu frumosul
Le-arăta folosul
Pentru viața lor
Și-a copiilor:
— „Viața, măi feciori,
Nu-i de două ori!
Ce să te omori?“

... Se bătea pe piept
Că le-ar spune drept,
Că-i folosu-n burtă,
Că e viața scurtă,
Că le-om face, toate,
Mai pe jumătate,
Mai pe cât se poate,
Nu pe deșelate.
... Om milos din fire!
Ce să vă mai mire?

Și ce spun minerii?
Și ce spun șoferii?

Că-n lăsatul serii,
În puterea verii,
Cei de lîngă el
Mai mîncău un fel...
Ala care-i slugă,
Nu-l știi? Bine-mbucă.
Ăla gîtloman,
Bagă și-n suman.
Ba, pe săturate,
Ce zicea el: — „Frate,
Prea munciți din plin,
Prea trudiți hain.
Mai cîte puțin...”

Luăm diurnă?... Luăm!
Cîmsecade om.

Auzeam — se-aude!,
Multe auzim —
Cum că are rude
La Ierusalim.

Dar pe-nghițitoare
Multe nu-mi mai trec!
Că și azi mă doare
De-nghițit în sec.

... Era vărul verii
Și nepotul lelii
Ș-apăi — vezi că nu știi? —
Unchi, venea, mătuș'tii,
Rudă cu nevasta
Prin Adam, cu coasta
Și — capac la toate —
Care-l întrebați
Erați frați, din tați!

...D-aia, că mi-e neam,
Am cu el ce am.

Nu c-ar fi pe-aicea.
Nu mai e; a fost;

— Ne bătea fericea
De nu-i dam de rost —
Dar și azi, în față
Parcă-l văd, la fel.
N-am să-l uit, o viață.
... Și mai sînt ca el.

Zău
Că-mi sta în gît!
Rău
Mi-era urît...

Parcă-mi sta pe gheb,
Iacătă... Și-ntreb
(Că-i o vorbă veche
Fără de pereche):
— „Poți să fii ca el
Meșter, dar mișel?
...Poți să-ntingi în unt
Cu-ochii în pămînt?
— Ba să-ntingi în sare,
Dar cu fruntea-n soare!“

Fie că-i zidar,
Fie că-i tâmplar,
Ori că e miner,
Ori că e șofer,
Toți din șantier,
Roată stau flăcăii
Colea-n gura văii.

Gureș e bătrînul!
Iar din cînd în cînd
Zice cîte unul
Spre bătrîn, rîzînd:
— Baciule blajin,
Ia mai zi pușin...

Altul, tot ca el,
De-o mai fi la fel,
Zi să-i meargă-n os
Critica de jos!
Noi pe brînci, pe coate,
Tu, lîngă chirpici.

...Serile albastre
Calcă în cipici.
Zi, pe de-ale noastre...
Bine le mai zici.

CUVÎNTUL AUTORULUI

Știi câte-n lună, câte-n soare...
Dar lasă-le în soare,-n lună!
De tot ce-i bucură și-i doare
Vor, oamenii, să li se spună!

È focurilor mari părtașe
Și-ți dogorește iute fața
O forjă-adîncă, uriașe,
Cu jaru-i veșnic proaspăt, viața.

Cu-aprinsă muncă, lumea noastră,
Cu ce-i mai bun în el, poporul —
Mai taie-un drum, mai ia o creastă,
Îndreptățindu-și viitorul.

Cu clești fierbinți și cu ciocane,
De-aici, pe soi și pe mărime,
Să știi s-alegi — sînt milioane! —
Scînteii și cîntece și rime.

Colindă țara și alege
Cu toate meșterele-ți scule!
Hîrțile s-or face negre.
Noaptea albe vei avea destule...

... Sînt oamenii. E munca. Planul.
E-a patriei bătrînă vatră
Ce bubuie, ca uraganul,
Din mii de metri cubi de piatră.

De-aşa explozii omu-i mîndru:
Trotiluri parcă explodară
Spre toţi duşmanii dinăuntru,
Spre toţi duşmanii din afară.

Pe unde a umblat doar gîndul
Vin oameni noi, cresc noi oraşe.
Au despicat întreg pămîntul
Ca pe-o păstaie uriaşe.

Pe unde lanuri de urzică
Striviră roade viitoare,
Aceste roade azi ridică
Belşuguri răscumpărătoare.

...Incandescente, mii de fire!
Abia dacă le prinzi în cleşte.
Şi dacă-i viaţa-n povestire,
Cu cît o spui, mai mult ea creşte.

Ce sorți măreți schimbare timpii?
Ce s-a-ntîmplat în lume? Ce e?
Atîta tot e: oameni simpli
Trăiesc la noi în epopăe...

Pe-a patriei bătrîna vatră
Sînt ei. E munca lor. E planul.
Nu-s numai metri cubi de piatră,
E-al oamenilor, uraganul...

...E focurilor mari pârtașe
Și-ți dogorește iute fața,
O forjă-adîncă, uriașe,
Cu jaru-i veșnic proaspăt: viața.

COCOȘI DE TABLĂ

1

GREȘELI DE CREȘTERE

— „**G**reșeli de creștere... Vezi bine!
Să le-arătăm, așa, oricui?“
L-am auzit pe-un oarecine,
Pe-o dumneaei, pe-un dumnealui.

Grozav, se pare, li-e rușine
Și să le-ndrești — și să le spui!
„Greșeli de creștere... Vezi bine.
Să le-arătăm, așa, oricui?“

Și critica ce-o faci, în fine,
Ei o resping, plăcută nu-i:
S-or năpusti destui pe tine...
Și-amar s-or șifona, destui.

...Greșeli de creștere, vezi bine!

COCOȘ DE TABLĂ

Cocoș de tablă, de pe casă!
Te-ai duce-n vînt, te-ntorci subit...
Te-ar crede omul — păcălit —
Adevărat cocoș, de rasă.

...S-aștept cîntarea-ți furtunoasă?
S-aude, sec, un zornăit...
Cocoș de tablă, de pe casă!
Te-ai duce-n vînt, te-ntorci subit.

Nebun să fiu sau mucalit,
Oricît ți-aș da vopsea frumoasă,
Din tine-o ciorbă n-o să iasă
Și nici un cântec, negreșit,

Cocoș de tablă, de pe casă!

RONDELUL DOPULUI ISTEȚ

Plutind ușor, istețul dop
Se vrea mereu la suprafață...
Filozofia lui măreață
Durează, cred, de la potop.

„Ca să răzbați mai iute-n viață
Nu trebuie să fii Èsop...“
Plutind, ușor, istețul dop
Se vrea mereu la suprafață...

Și fie-n zeamă de dulceață,
În apă simplă, sau sirop,
Lin, fără caznă, filantrop
„Fă tot ca mine“... te învață

Plutind, ușor, istețul dop.

DE LA BIROU...

El știe tot ce-i de făcut!
Atît nu știe doar: să facă...
Se-nșurubează pe șezut...
Și pun' te la taifas, neneacă!

Sever chibiț, duios mamut,
Dorindu-ți binele, te freacă:
El știe tot ce-i de făcut!
Atît nu știe doar: să facă...

Se vîră spadei tale, teacă.
Fidel — să nu greșești — ți-e scut.
De la birou, etern limbut,
Nu-i chip să te mai ierte-o leacă...

El știe tot ce-i de făcut!

PE DRUMUL TĂU

La munca ta, pe drumul tău,
Cînd treci cu capul în văpaie,
Te latră un cățel hălpău
Și-adesea, după el, o droaie.

È dușmănos și ca un scai e...
Te-ar sfîșia — de-ar fi dulău —
La munca ta, pe drumul tău,
Cînd treci cu capul în văpaie...

Te-ai învățat acum, așa e,
Dar nu-l lăsa, oricît de rău
Te latră cîte-un lepădău!...
Alungă jalnica potaie

Din munca ta, din drumul tău.

RONDELUL SERVILISMULUI

Întinde-i și-n clondir de gaz,
Zi-i suc de flori de primăvară,
El ci-că-i dărui o comoară!
...Surîs servil, servil grumaz.

Nici nu-l privește, bunăoară,
Că ăsta-i crin, că ăla-i praz...
Întinde-i și-un clondir de gaz,
Zi-i suc de flori de primăvară!

Că-i dai parfum, ori apă chioară
Din cel mai ne'ndoielnic iaz,
La fel se-mbată, e-n extaz.
Licoare rară o să-i pară,

Întinde-i și-un clondir de gaz!

ȘABLONUL

Șablonul, vechi dușman de clasă,
Bătrîna artelor lichea
„Succese — zice — ai avea
Și-onoruri și cinstire-aleasă,

Dar prea, de-un cuvîntel, îți pasă!
Prea vrei la toate cîte-o stea!“
...Șablonul, vechi dușman de clasă,
Bătrîna artelor lichea.

E-nfipt, se-ndeasă, intră-n casă,
Stă la cafea pe canapea...
Cum zici, — mai ieftin chiar, îți lasă!
Cum vrei, — nu-i trebuie belea!

Șablonul, vechi dușman de clasă...

MAI E ȘI CÎTE-UN CAP PĂTRAT

Mai e și cîte-un cap pătrat...
Prea multe capete-s ovale!
Și tocmai el te ia la vale,
Pretențios și-nfumurat.

Deschide gîndurilor tale
Surîsul viu, netulburat:
Mai e și cîte-un cap pătrat...
Prea multe capete-s ovale!

O, nu-ți mai fie cu bănat!
Gonește-l, nu te-opri din cale.
Pe lista bolilor banale,
De ce să-ți mint, e-adevărat,

Mai e și cîte-un cap pătrat...

ADEVĂRATA-NVĂȚĂTURĂ

Adevărata-nvățătură
N-o-ngheață dogme și bucheri!
Ia-ți viitorul drept măsură,
Nu dîra zilelor de ieri.

Rugină, zgură, vechi poveri,
Le-ar azvîrli, dar greu se-ndură.
...Adevărata-nvățătură
N-o-ngheață dogme și bucheri.

Stîlcit ți-o dau? Sau mură-n gură?
Tu luminoasă să le-o ceri!
Că ei o apără, se jură?
S-o aperi tu, din răputeri,

Adevărata-nvățătură...

LASĂ FRUMUSEȚEA VIE

Lasă frumusețea vie
Care-nalță, care-alină,
Dacă vrei mai cald să-i fie
Omului — și mai lumină. *

La dureri sau bucurie,
Sau că luptă, sau suspină,
Lasă-i frumusețea vie
Care-nalță, care-alină.

Inima de viață plină
Ciopârțindu-i-o-ntr-o mie,
Ce-i mai vîi cu doctorie?
E degeaba... O, rutină,

Lasă frumusețea vie!

SĂ NU TE UIȚI
CU OCHI DE GHIAȚĂ

LA TREISPREZECE ANI

Ai treisprezece ani... Ești mare.
(La doisprezece, erai mică.)
Păpușa, plină de mirare,
Nici nu mai știe ce să zică:

— „Ai dat copilăria oare
Pe-o-nțelepciune de bunică?“
...Ai treisprezece ani. Ești mare.
(La doisprezece, erai mică.)

Privirea — ce cutezătoare!
Ce calmă, fruntea, se ridică!
Ceva se duce... Nu te doare.
Ceva sosește... Nu ți-e frică.

Ai treisprezece ani. Ești mare!

CE FACE TATA

— „Ce face tata, păpușică?“
— „Nimica, ce să facă, scrie...“
Așa spunea-n copilărie
Neștiutoarea fată mică.

Memento plin de gingășie!
Da, mîzgălici, să-ți fie frică:
— „Ce face tata, păpușică?“
— „Nimica, ce să facă, scrie...“

Ca tot ce scrii — adînc să fie,
Te-nțeapă și-azi ca o urzică
Acest răspuns, muștrare vie,
Pedagogia lui unică:

— „Nimica, ce să facă, scrie...”

RONDELUL DESPRE FLUTURAȘ

...**H**ai, fluturașule, de zboară –
Ți-ar fi îndemnul, delicat.
Dar ce folos cînd, bunăoară,
Îl ții de-aripi ne'nduplecat.

L-ai necăjit, l-ai ferecat,
Și-acuma, dîndu-i drumul iară,
...Hai, fluturașule, de zboară!
Ți-ar fi îndemnul, delicat.

Te uiți, l-aștepți, neapărat,
Din nou — văpaie — să tresară.
Dar cu polenul scuturat,
Poți să te miri, poa'să te doară —

...Hei, fluturașul! Nu mai zboară.

RĂNI VECHI

Gropi negre, răni vechi, sfîrtecate.
Le număr în gînd, le repet...
Pămîntul e plin de stigmatate.
Se vindecă încă încet.

Dau, unii, la ei în palate,
Cu sîngele lumii, banchet!
...Gropi negre. Răni vechi, sfîrtecate.
Le număr în gînd, le repet.

Țar iată grădini parcelate
Și-n scuaruri — copiii, buchet.
Și jocuri și flori berechet...
E-o forță ce biruie toate,

Gropi negre, răni vechi, vindecate...

FEREAȘTRA

Copiii cu rîsetul lor,
I-auzi prin fereaștra vecină...
De-un tril cu zigzagul sonor
E casa vecinului plină.

E cîntec, e joc, e lumină.
Sînt aripi ce zburdă în zbor...
Copiii, cu rîsetul lor,
I-auzi prin fereaștra vecină.

Și-un gând te umbrește, un nor:
„Ai vrea rîsul lor să mai țină?...
Veghează! E-o pîndă haină...”
...Ei nu știu, se joacă, n-au zor,

Copiii, cu rîsetul lor...

RONDELUL CUPTORULUI CALD

Cuptorul cald, ce pîini scotea!...
Cînd, inimă, îl vei întrece?
Era în zori. Cădea o stea.
Zăpezile bufneau zevzece.

Vedeam cum bolta mă petrece,
C-un zîmbet — steaua ce cădea:
...Cuptorul cald, ce pîini scotea!
— Cînd, inimă, îl vei întrece?

E noapte-acum. În fața mea
Hîrtia-i ca zăpada, rece.
Și-un gînd, un zîmbet, peste ea,
Stea călăuză parcă trece:

Cuptorul cald... Ce pîini scotea!

SĂ NU TE UIȚI
CU OCHI DE GHIAȚĂ

Să nu te uiți cu ochi de ghiață
La om, la munca lui, la tot...
Nu-i preșul tău și nu-i un ciot,
Nici nu-i mașină fără viață.

Să zloare? Bine. Fii pilot.
Învață-1... Dar și tu învață:
Să nu te uiți cu ochi de ghiață
La om, la munca lui, la tot...

Nu-i om cel care vrea să scoată
Din om, cărbune doar, azot!
...Și tot ce-i mai de preț, socot,
E-o-nvățătură, o povață:

Să nu te uiți cu ochi de ghiață...

UN CÎNTEC DIN ULIȚA NOASTRĂ

Un cîntec din ulița noastră...
— Sînt chipuri, sînt cîntece, mii!
N-am stat să-l ascult la fereastră
Ci viață în el plămădii.

Nu-i cîntec de inimă-albastră.
O boltă e, de melodii:
Un cîntec din ulița noastră...
— Sînt chipuri, sînt cîntece, mii!

Crîmpeie, aci, din această
Poveste, am vrut să le ştii.
Crîmpeie, măcar, dintr-o vastă
Vioară cu corzile vii, —

Un cîntec din uliţa noastră...

DE VORBĂ CU UN TÎNĂR

LA SONDA 90 BOBEICA

Pe deal, în fund, trec nori romantici
Iar sondele par să ridice
Desferecați scheleți gigantici
Din roci de sare și silice!

...La sonda 90 Bobeica
Venisem c-un grăbit poet.
Zvîcnea pe-ntreceri, ca suveica,
Echipa șase tineret.

Forau cu 400 suta,
Nu cum fixară geologii.
Podelele jucau bătuta,
Prăjinile țineau dîrlogii.

Cuțitul întreba, sfîrlează
În inima adîncă-a pietrii:
„De ce poeții nu forează
Și ei, la patru mii de metri?”

„Smulgînd din stratul nesupus
Coloane de țîței în soare,
Cuvîntul să arunce-n sus
Vibrînde fluvii în picioare...”

Sondori. Cu pantalonii scoarță.
Ce bine că — s-o spun pe șleau —
N-au timp de vorbă și de hartă!
Altminteri, poate întrebau:

— „A, sînteți în documentare?
E drept că nu v-am mai văzut...
Dar arta voastră, asta-i oare?
· Fotografie-à la minut?

„Așa cum noi ne-am învățat
Să sfredelim în adîncime,
Nici vouă nu vă dăm rabat!
Și nu vom da rabat, la nimeni...”

...Sondori cu pantalonii scoarță
De lut, de minereu, de păcuri,
Cînd pleci — par unii că se-nalță
Cît turla sondei, peste măguri!

Se duc pe dealuri, seara, norii...
Trec sondele prin nori romantici...
Și parcă sînt chiar ei, sondorii,
Pe dealuri — răsărind gigantici.

TOVARĂȘUL CAZAN DULGHERUL

— „**V**iclene straturi. Aspră stîncă.
E, munca omului, grea încă...
Și-i turla de foraj prea-nceată!
Se mișcă tot ca altădată!

„Așa s-o ținem, cu domolul?
Adică e codaș petrolul?
Să depășim, adică, planul,
Dar nu acuma, ci la anul?“

...Cazan dulgherul sta pe gânduri
Și se-ncrunta la stâlpi și scînduri.
— „Măi sondă, cum drac să te mute
Aceiași oameni, dar mai iute?“

Cu grea privire de chirovnic,
Cu meșteri ochi, de inginer,
La sonda lui urcînd spre cer
Se uită, azi, ca un ibovnic...

— „S-o muți mai repede!...“ Cădea-va?
Ba nu. Va izbîndi isprava.
— Ia probe, fă măsurători!
De trei, de cinci, de zece ori...

Tovarășul Cazan dulgherul
Se-ndreaptă. Stă. Scrutează cerul.
Desaga anilor și-aruncă.
...Ce tînăr novator e-n muncă!

„În ciuda anilor, cincizeci,
E greu 'naintea lui să treci...“
Spun șefii de echipă, cinci,
Cu teslă, rangă și cu vinci.

Vezi turlile pe catalige?
Cazan le-aduce pe tîrlige...
Cînd geologul zice-„aici e!“
Le și aduce, pînă zice.

Că sonda e ca omul, ci-că,
Se mișcă, pleacă, se ridică
Și trece dealul, valea, lunca,
Acolo unde-i este munca.

Și-acum îi munca mai ușoară
Că turlile, de-i iarnă, vară,
Le muți în sania sprințară,
În sania cu bot mobil

— De-i zice lumea „crocodil“ —
A lui Cazan de la Bărcoi,
Dulgherul cu metode noi.

— „Le muți! Dar cum?“
— „Cu binișorul.“
— „Le trage omul?“
— „Ba tractorul.“

— „Păi sonda, ce, mă rog frumos,
Nu poate dumneaei pe jos?“

— „I-a cumpărat, Cazan, opinci!
Și-o ia, pe umere de vinci,
O ia pe sus, ca pe-un copil,
Pe sania cu bot mobil,
O ia și-o duce la plimbare
Pe deal, cu fața către soare,
Pe vale, dacă-i e de umbră...
Pe unde vrea, pe-acolo umblă!“

• Stă cîte unul, se crucește:
— „Cum, sonde-n sănii? Boierește?
Coboară valea? Suie coasta?
S-a mai văzut drăcia asta?“

— „Tu sănătos să fii, băiete...
S-a mai văzut. În Soviete.“
— „Dar demontate în bucăți,
Nu se mutau în alte dăți?“

— „Ba s-au mutat sonde surore,
Da-n patru zile, nu-n trei ore!
Cazan le saltă copăcel
Că umblă timpul după el...“

Și gîndul umblă, viu... Pătrunde
Pe sub pămînt, pe-acolo unde,
Prin neștiutele livezi,
Numai cu gîndul poți să vezi

Țițeiul lenevos, cu toane,
Cum mîna negrele-i drigane
Cu ugerele lor untoase,
Nemulse, uriașe, grase...

- „Vin tinerii, Cazane-așin'te...”
- „Doar nimeni nu-i bătut în ținte!”
- „Și nimeni nu-ți rămîne-n loc?”
- „Toate echipele-s de șoc!”

Tractoru-i duce înainte
Cu turlele, un gînd fierbinte:

...Prind cîinii, peste deal, să urle?
Cazan, constructorul de turle,
„E mult de muncă — zice — 'n țară
Și de forat sînt multe, iară,
Și muncile se cer făcute,
Mai bine, astăzi, și mai iute.”

Geamblacu-adulmecă tot largul.
În fund e sapa sondei, trează...
Și turla-n vifor e: vibrează
Ca la corabie, catargul.

Alătura de-ai lui, dulgherii,
Zbicind cămeșile, că-s learcă,
Stă-n vîntul de odihnă-al serii,
Îi place-o clipă să se-ntoarcă,
Și cu privire de chirovnic,
Cu meșteri ochi de inginer —
Cazan, la turla de pe cer,
Se uită, lung, ca un ibovnic.

E mulțumit de ea și-i mîndru
Și peste țară-și plimbă gîndul,
Că turla toți vor ști s-o mute
Mai bine, mai ușor, mai iute...

CUM A SEMNAT SONDORUL, POPA

Foram în rocă și-n nămol
Țiteiul bun să suie-ncoace,
Cînd muncitorii din petrol
Semnau adeziuni de pace.

— Duc norii veste de război?
Să-i dovedim! Îi vom întrece
Muncind, pe capete, la noi
La „patru sute doisprezece...”

Prăjinile în fund s-au dus
Să sape roca și s-o roadă...
Ca șerpii șuieră în sus
Noroii, ridicat în coadă.

Noroii... Colcăie-mproșcând
Cocleală galbenă și fiere!
Înfruntă-l. Ține-i piept. Curînd
Va da țiteiul, cu putere.

Foram... Și granicul bătea
În miezul sondei, între coaste,
La fel bătea ca inima,
La fel ca inimile noastre.

Din lanț, de sus, s-ar repezi
Cîrligul, să te ia de ceafă,
Te caută, în orice zi,
Cîrligul morții... Nu te află!

Ca-n vifor turla se-ncorda.
Noroii gîlgîia afară.
...Deasupra creștetului, da
Cîrligul lanțului să sară.

...Un lanț! Se rupe... Nu m-ascund...
Crunt mă izbesc verigi și zale.
Dar sonda de-i pierdută-n fund,
Nu-i chip s-o mai întorci din cale!

M-am aruncat pe frîna grea.
Tăcuse inima-ntre coaste.
— Tu, granice de fier nu sta!
Nu stau nici inimile noastre...

Azi vin tovarăși din petrol,
Privesc la dreapta-mi în proteze:
— Da, ciotul brațului meu gol
El, numai el, n-o să semneze!

Dar, greu citeață, scrisa mea
Cu litere de cheaguri groase,
Pe lanț, pe granic, pe podea,
Destul de bine mă semnase...

CÎNTEC DIN BARCELONA

Frumoși, generalii-n parăzi...
Cînd fac represalii să-i vezi!
Cînd trag, criminalii, pe străzi
Și morții-s cu tona!

Pe noi, generalii ne știu.
Noi parte n-avem de scriu:
Din trei, numai unul e viu,
Aci-n Barcelona.

Un om, dintre sute de mii,
Aci-n Barcelona-ntr-o zi
De Spania iar ne vorbi,
La luptă ducînd-o...

Aci-n Barcelona gemînd,
De-atunci, între oameni de rînd,
E-un nume, e-o luptă, e-un gînd:
Raimundo! Raimundo!

Dictători, imperii sau regi,
Sînt vechi ale lor făr' delegi.
— Salvați, cerem lumii întregi,
Salvați pe Raimundo!

Dați, Spaniei, sprijin și-ndemn...
Asupra lui Franco, blestem!
Voi știți doar: și pietrele gem,
Aci-n Barcelona.

CE LIBERTATE-N GUATEMALA

Ce libertate, ce roman,
Ce roze vii și-aprind petala,
Ce mod de viață diafan
È modu-acesta-american...
... I-a mers și fala!

Trei trusturi mari, un mare clan,
— De pildă — neieșind tocmeala,
Au tăbărît ca pe-un dușman
Pe micul stat american,
Pe Guatemala.

Stăpînii jafului etern
Se vaită:—„Chiar la noi acasă,
Să iasă, moț, un mic guvern,
În calea marelui concern?
... Dar e-o nerușinare crasă!“

Da, vinovat e micul stat
Că libertatea nu și-o lasă:
S-a-mpotrivit, nu le-a cedat,
Prestigiul tot le-a șifonat —
Și asta, chiar la ei acasă!

...Al libertăților slogan
Să-și cînte înainte fala!
Nu merge chiar ca-ntr-un roman
În micul stat american,
În Guatemala.

„ATENȚIE: COPII!...”

E-un cântec despre pace
Pe strada mea, în zori.
...Ce aripi mari desface!
L-aud de multe ori.

Cântîndu-l iar, pe seară,
Se-ntorc ostașii-n rînd.
...De dragostea de țară
Ades i-aud cîntînd.

Mai trece și-o mașină
La noi pe stradă-aci.
De rîsete e plină
Și larmă de copii.

Ostașii-o văd, le place
Cînd o-ntîlnesc în drum,
Și-același cînt de pace
Copiii-l cîntă-acum.

Cu dragoste ostașii
Se uită-n urma ei:
— Nu vor lăsa vrăjmașii!
Goni-vor norii grei!

Și toți copiii parcă
Răspund acestui gînd,
Dînd iute să se-ntoarcă,
Mînuța fluturînd...

...Mașina trece plină
De glasuri mici, zglobii.
Și scrie pe mașină:
— „Atenție: copii.“

MANGALIA 1949

Marea — culmea îndrăznelii
(Nu dau voie! Nu se poate!),
Are ochii Mihaelii
La doi ani și jumătate.

Lăs-o... Nimeni să n-o cheme.
Liniștit ce-i este chipul:
È-adîncită în probleme...
È-n ședință, cu nisipul...

În bătaile luminii,
Oglindiți pe-un cer cu toane,
Joacă norii ca rechini —
Vineți monștri de oceane.

Fantezia-i o mănușă
Care-ajută adevărul:
Ciotul ăsta-i o păpușă...
Algele-ncîlcite-s părul...

Mihaela nu-și dă seama
Care-s ochii, care-s aștri:
Ochi albaștri are mama,
Cerul are ochi albaștri...

Salte-și, aurii, zulufii
Plaja toată și de-a bușă...
— Mihaela dragă, tu fii
Mamă bună!... Bați păpușa?

Marea-i face funde albastre
Caraghioase fără seamăn.
Joaca Mihaelii noastre
I-o imită valul geamăn.

Numai salturi, numai tumbe,
Vine-n chiot, ca haiducii;
Tălpi desculțe, mofturi scumpe,
Prunc albastru-al mării lucii...

I MAI

M-am dus cu tata la serbare.
E cald. E soare. E-ntîi Mai.
Și-un steguleț frumos luai...
Dar uite, am o supărare:

Prin steagurile fără număr,
De la tribună le-o fi greu
Să vadă stegulețul meu...
— Hai, tată, ia-mă sus pe umăr!

FATA CARE NU PLÎNGE

Aci-n Carpați își află adăpostul
Copiii coreeni sosiți la noi.
E legea noastră nouă: scutul nostru,
Dînd ocrotire micilor eroi...

Un lac în munți... O curte romînească...
Și-nchipuind dușmani în buruieni,
I-atacă, hotărîți să-i nimicească —
Cu bețele, copiii coreeni.

Cu ordine de luptă — militare —
Pe piept, în dreptul inimii, aici,
Se-apropiase un băiat mai mare
Privind pe gânduri lupta celor mici.

Căzu, din joc, o fată — mititica —
Și-i sîngerează, văd, genunchiul stîng...
Îmi face semn că „trece, nu-i nimica“,
Iar ochii-i rîd: „N-ai grijă. N-am să plîng.“

Îmi spune — fără vorbe — gura-i strînsă:
— „... Vezi ochii mei? Obrazu-acesta supt?
Sînt, da, o vale-a lacrimilor... Însă
Cu lacrimile,-acuma, știu să lupt.“

... Să știi să lupți. Acesta este leacul.
Copii, pe malul lacului... Ce grea,
Ce uriașă lacrimă și lacul,
În genele-i de stuf, își reține!

E biruința vieții-n ochii fetei.
Ochi de copil. Ca-ntr-o oglindă văd.
E-o grea poveste: spusă pe-ndelete-i...
A răzbătut dezastre și prăpăd.

Fetița coreeană... De ce oare
Nu scoate nici un scîncet, cît de mic?
... Privirea și-a-nălțat surîzătoare
Cînd m-aplecai s-o mîngîi, s-o ridic.

Un licăr mic în ochii ăștia arde.
O mîna mică-mi ține mîna, strîns.
— Măi, pui de om, măi, oaspe de departe,
Fetița mea, lovindu-se-ar fi plîns...

I-s ochii ageri, lungi, ca de migdală...
Ce arde-n ei acolo îndărăt?
Oglinzi adînci, tăiate cu migdală,
Mă-mbie: — „Știi să vezi? Am să-ți arăt...”

„Surîsul viu din ochii mei, ascultă,
Surîs ne'nvins de marile urgii,
E-al mamei mele... Nu s-a dat bătută.
Întîi de-acest surîs te rog să scrii!

Și-un chip, acuma, de soldat ți-apare?
E-ntors într-o permisie de-o zi...
Îl vezi... Cu zeciderăni — și tot mai tare!
E tatăl meu. Așa a fost. Să știi.

Iar în adîncul ochilor, profilul
Ocrotitor alătura de ei,
Partidul este...“

Mă ținti copilul:
— „Cum am să plîng, crescut de-aceștia trei?“

... Aci-n Carpați își află adăpostul
Și-această mică-orfană de război.
E legea noastră-aci, e scutul nostru
Dînd ocrotire micilor eroi.

SUS LA TUȘNAD SUB UN BRAD...

Lină luluie-n poiană
Apa mică, mîngîioasă,
Legănînd doi pui de mreană
Ce se joacă, nu le pasă,
Amîndoi la ei acasă...

Sus la Tușnad, sub un brad,
Sta-n poiană
O codană
— O fetiță coreeană —

Și-asculta la rîu-n vad
Coreeana cea orfană.

Apa asta de mătasă,
Nu foșnește ca pe-acasă,
Săbie, prin ierburi trasă...

Lacrimi mici la colțul genei
Ard în ochii coreenei,
Cînd — la marginea poienei --
Vede-un pui
De secui
Necăjind pe maica lui:
O țărancă
Cu bocancă
Și cu testemel verzui,
Care se-odihnea, pe-o bancă.

Băiețelul rîde, fuge,
Plînge, degetul și-l suge,
Dar pe bancă, nu vrea, dè!
Nu vrea el — „și gata, ce...”

Maică-sa abia-l ținea...
El, fugea de lîngă ea!

Dar, la marginea poienei,
Ochii ridicînd băiatul,
Mult se miră-mpelițatul:
Lacrimi mici la colțul genei
Vede-n ochii coreenei...

Ea-i zîmbește, încă plînsă.
Prea e mic ca să-și dea seama!
...El, tăcut, se uită înșă
Cînd la fată, cînd la mama;
Mîna fetei netezește,
Mîna-i prinde-n joc, hoțește,
Și-opintindu-se nițel, —
Trage fata după el!

Ce-l frămîntă-așa de-adînc,
Ce e-n mintea lui de țînc,
N-aș putea să spun; și nu știu;
Dar, cu ea de mîină, puștiu',

— Micul pui
De secui —
Vine, glonț, la maica lui...

Sus la Tușnad, sub un brad,
Stau pe bancă, stau tustrei,
Maică, fată și băiat,
Parcă-ar fi și maica ei!

...Lină luluie-n poiană
Apa mică, mîngîioasă,
Legănînd doi pui de mreană
Ce se joacă, nu le pasă,
Amîndoi la ei acasă.

COMANDANTUL

Bătrînii mei, cu mintea dreaptă,
Așa m-au învățat — de ținc —
Că-n om e-o lacrimă ce-așteaptă
Nedezlegată, în adînc...

Aceasta este și povestea
Tovarășului comandant
Pe care — că i-a mers și vestea —
Nu-l vatămă nici glonț, nici brand!

...Așa cum sînt biruitorii
La bătălie și la greu,
Pe comandant toți luptătorii
Îl știu ne'nduplecat mereu.

N-a fost înfrîngere și-osîndă
La care-nvins să se fi dat!
Pe drumul greu, către izbîndă,
Ne-a dus mereu ne'nduplecat.

Și cînd copiii lui, acasă,
Aflarăm că pierduți sînt, toți,
El arăta că nu-l apasă
Nici glas de tun, nici plîns de roți...

Nepricepînd această faptă
Eu mă miram ca un nătîng
Că nu-i văd lacrima ce-așteaptă
Să se dezlege, din adînc.

Curgea pe drum șuvoi de sânge,
Șuvoi de lacrimi, precum știți.
Pe-ai lui, el n-avu timp a-i plînge.
El se-ngrijea doar de răniți.

...Dar cînd s-a-ntors, cel de departe,
Cînd pe copii i-a regăsit,
Nebiruit nici chiar de moarte,
O lacrimă — l-a biruit!

DE VORBĂ CU UN TÎNĂR

Cu Gorki am să-ncep, desigur.
La unul cum ești tu gîndea
Spunînd că scrisul nostru-n friguri
È muncă... Și-ncă muncă grea.

Tu care suferi pentru-un vers
Și arzi scriînd literatură!
È drum'nainte-ți... Ai de mers.
Fii, timpului de azi, măsură.

Înaltă fie-ți deci, cîntarea!
Tu, bolți de cîntec să ridici...
La noi, pe culmi, e largă zarea.
De jos — și zările sînt mici.

...Te pipăi să-nțeleg și caut
Ce-i drept în tine și ce-i strîmb:
Ești tu o spadă? Ești un flaut?
Ești arc, vibrezi? Sau zbîrnîi, drîmb?

Te doare că-ai cioplit în ghiață
Un vers pe care vrei — fierbinte
Să-l scrii, cu viața noastră-n față,
Cu viitorul înainte?

Un fapt măreț din vremea noastră
Cîntînd, vezi că-i rămîi în coadă,
Că-l gîtui într-o carte proastă,
Într-o imagine schiloadă?...

Că-ți ia mereu'nainte viața?
Că-i greu să ții cu dînsa pasul?
...Să nu-ți întuneci dimineața!
Șovăitor nu-ți fie glasul.

Așa-ntrebări, pe toți ne-alungă
O, tinere prieten! Nu e
Răspuns pe loc... O veghe, lungă,
Răspunsurile le descuie.

Sau, poate, roade-n tine dorul
Izbînzii repezi și ușoare?
...Crezi, coatele, mimînd doar — zborul,
Că vor ajunge chiar să zboare?

„Ți-e alta suferința trează?
...A, spui că „vor să te doboare“?
Cutare nici nu te citează?
Prea rău te-a scărmanat cutare?

Cumva, scînteietoare scule
Sucind, aștepți cununi de laur?
Te vezi un zeu sau un Hercule
Cînd biruise pe Centaur?

Nu-i nimenea ca să greșească
Fără-a răspunde... Nu. La noi e
În cinste critica obștească.
De zeități n-avem nevoie!

Nu-ți fac vreun bine, de te lasă
În vechi culcușuri căldicele,
Cei cu opinii de mătăasă
Și-aprecieri de catifele!

...Îți jumuliră niscai vise?
Te critică? — Neapărat.
Metoda criticei deschise
Ea, mai ales, ne-a ajutat.

Nici mie, niciodată-n file
Nu-mi cad, de-a gata, struguri copti.
...Muncesc adesea ani de zile.
Îmi iau, din viață, ani de nopți!

Și-adesea, îngrijind de-a surda
Nu creanga proaspătă, ci ciotul,
Iau de la capăt, toată truda:
Greșit e, și pierdut e, totul!

La mine-au fost zăpezi, jigăanii,
Copaci geroși gătiți cu artă
Și zurgălăi ducînd în sănii
O rece frumusețe moartă.

Dar ploile de primăvară
Spălară zeghile ninsorii,
Pădurea mea ca să tresară
Prin toate frunzele și porii.

Văd oamenii — pădure vie:
Tot urcă... Urc cu ei pe creste.
Un cântec orice frunză știe.
Copacul, știe o poveste!

Ce bună-i seva pămîntească
La rana frunzelor pierdute!
...Pe tine, e cin' să te crească
Și primăvara să-ți ajute.

Dar cât de tînăr ești!... Cu grijă
Mă uit la boiul tău mlădiu.
Dă, cîte-un vînt, cu colț de schijă?
Tu ține piept. De-aceea-ți scriu.

Da, au dreptate-ncepătorii...
Dar ce prieten (nu o dată)
Un braț dă sprijin subțiorii,
O rază drumul ți-l arată!

Acum ni-i călăuză sacră
Lumina care-alungă bezne.
E brațul purtător de faclă...
Acum, în toate, ni-i mai lesne.

E o căldură, o lumină,
Ce-ajută mugurii cîți sînt.
Ea nu întîrzie să vină...
Tu nu ești singur pe pămînt.

Nu sta cu fruntea abătută.
Știu calde critici juste, deci,
Și-acelea mult mai mult ajută...
Nu-s juste criticile reci.

...Copacul crește nu-n asceze,
Ci-n fierbere și-adîncă luptă,
Dînd drumul sevei să viseze
O primăvară ne'nteruptă.

Bolnav, nu-l vindeci prin secure!
Iar dacă-i tânăr și gingaș,
Te-apleci cu-atît mai mult, pădure:
Să nu se piardă, să nu-l lași...

...Tu-mi spui că unora, săracii,
Li-i rece vorba ca securea.
— Așa vor, retezînd copacii,
Să vadă în sfîrșit pădurea?

Tu-mi spui că floarea ta de mai
S-ar revărsa aromă, spumă:
...Și-alătura pe cine ai?
Și cine pașii țî-i îndrumă?

...Sînt grădinari — și n-au căldură.
Sînt mîini — și nu le simți frățește.
Flori de hîrtie ochii fură,
Iar floarea ce-ar da rod, tînjește...

Ideie și talent și muncă
Pe-oricine trebuie să doară...
Dar unii, trudă ta adâncă
Cu obtuzunghiul o măsoară!

Pe cei ce dreptul și-l asumă
Să-ți vîre oarbă sula-n coastă,
Nu-i vom lăsa... Nu-i luăm în glumă.
Noi nu glumim cu munca noastră.

Pe cel ce nu-ți iubește munca
Și nu ți-a cunoscut efortul,
Nu-l vom lăsa să-ți pască lunca,
Să facă-n păpușoi pe mortul...

Nu. Sensibilitate iască,
Și-napoiat ca Tata Noe,
Un critic prost, să zăpăcească
Pe-artiști și munca lor — nu-i voie!

Stilou-i bun și ca seringă!
Culoarea, sunetul — și ele
Ca apa tare pot s-atingă
Să-1 usture, să vadă stele.

...Adună, criticii, lumină
Și-aripa ți-o ajută-n zbor,
Dar cum albinele-au regină
Și muștele-au regina lor.

Această filozoafă toantă
Te bîzîie la cap, cu toane —
Ea zbor de muscă-ți recomandă
Cînd ești pilot de avioane.

Îi va striga poporul: „Ce ți-i?
Stai sus, regino, la fereastră?
Din turn au coborît poeții...
Ia coborîți și dumneavoastră!“

Îi va striga: „Te știm. Ți-e frică.
Aștepți ca alții-ntâi să spună...
Ești otrăvită, rea și mică
Și la nimica nu ești bună.

Te-ascunzi în turnuri crenelate
Să nu greșești, să nu te-mpiedici
Și-abia alegi ceva, din toate —
Oprită parcă-ai fi de medici...

Dar critica ce este? Poate
E-nfricoșare crezi?... Sau ce-i?
E-o insulă de ghețuri moarte
Cînd nu e omul ținta ei!“

Vrea, unul, fontă, — cu ocaua.
Oțel îți cere — în ciubere.
Vrea altu-n artă mucavaua
Unei gândiri rutiniere.

Abia de ieri ștergîndu-și cîșii,
Poftim chițibușar cumplit:
Nu știe el cînd tu te sfîșii.
El află — cînd ai biruit!

Te-ar rupe — șoarece ridicol —
Un altu-n umbră, ca motanul.
...Va scrie un vestit articol!
Iar pîn' să-l scrie -- trece anul.

Îi spui și pare să-l surprindă:
Și-a strîns sprîncenele mirate...
Se uită poate și-n oglindă
Și-ntreabă: -- Cine-i ăsta, frate?

Sînt unii ca vulpoii sacri:
Refuză ce nu pot s-ajungă
— Ai poeziei struguri acri —
Și li se face gura pungă.

Sînt alții, scot idei din burtă
Și drepturi vin ca să-și aroge
Și-amestecă la tine-n turtă
Formule gata, ventriloge.

Alt mers decît în cărucioare
Nu vor, betegii, să permită!
Și gem, de supralicitare...
Și mor, de papagalicită...

Îți scriu rețete păsărește
Cu-o mutră doctă și funebră,
Cînd opera, dacă-ți trăiește,
Tu zaci, scriind-o, ca de febră.

Cu unii mumă, cu-alții ciumă,
Te-ajută, simți, așa de tare,
Că ajutorul — fără glumă —
Li-i ajutor... de-nmormîntare!

Apar noi undițe și moduri
De-a pescui greșeli — și, poate,
În papură să cauți noduri
Devine-o specialitate.

Luceferi scaperi, sau — cu sete —
Îți sorbi noptaticul chiștoc...
Sar toți pompierii cu trompete
Și-ar stinge tot ce este foc!

Așa-i cu ginte criticastră:
Cu ea, și-aprind doar paie-n cap
Cei ce-n literatura noastră
În plapomele vechi nu-ncap.

Guriștii noștri!... Fac vreo brânză?
Bat apa chioară-n putinei.
Întind a frazelor grea pânză...
Le curge zerul de idei.

Grozavi și fercheși vin să-ntrebe
De-s gata platoșele toate
Ei, gata cei dintâi, căci — ghebe —
Își cară platoșa pe spate!

Guriști! Bucheri!... La ei, petarde,
Pușcoace, dopuri, bine trag;
Așa victorii poetarde
De ți-ar plăcea, le-ai fi chiar drag.

Sînt și destui ce tac din gură:
Prudenți, te-așteaptă-ntîi să mori --
Mari dascăli plini de-nvățătură,
Mici repetenți ca scriitori.

Ei te despoaie-n eprubete:
Aici arîpi, aici polen.
Și-o apă-i, tot... Cea vie, Lethe,
Sau hidrogen doi oxigen...

Gînd, artă, mica ta minune,
Nici nu-i privește, nici n-au zor,
Talentul fiind o chestiune
Streină de voința lor...

De ce-și spun ei „îndrumătorii“
Cînd nu știu ce e îndrumare?
Te uită: ofilindu-ți zorii,
De munca ta nimic nu-i doare.

...Au vărut o casă veche
Și-acum zic ăltfel că o cheamă.
Principiile lor de veghe
Sînt doar în firme de reclamă!

Ți-așează „măestria“-n dreapta
Și-n stînga, gîndul... Dar se poate
Idea ici, iar colo fapta,
Apartamente separate?

Cînd dă cu bobii, ce îndemn e?
Oracol țeapăn tuturoră,
E-o călăuză după semne:
Cum bate ochiul, vîntul, ora...

Dinam îți spune că-i mosorul,
Dinam sadea — și alt nimic.
Și-ți spune că-i furtună, zorul
Și clocotul unui ibric!

Pălăvrăgeala-i, cît de goală,
Să te doftoricească vrea:
Îți inventează-ntîi o boală
Și-apoi... te vindecă de ea.

Ce n-a mișcat la el sub lupă,
Acea nu e viață — scurt!
(...El n-a suflat la timp în supă,
Acuma suflă și-n iaurt.)

Melc rece — „criticul“ acesta
Deschide-o dîră, nu o cale!
Nu-i drept să-și facă doar siesta
Aici, la tine-ntre petale...

În conținut el nu se pierde,
Cu forma strașnic s-a-nvățat:
De-o parte — ci-că-i iarba verde,
De alta — aerul curat.

Dar cînd, pe dos, cu ochiul rece
Te cerne-n sitele-i hapsîne,
Făina nu e bună — trece...
Tărîța-i bună — ea rămîne!

Să calci prin smîrcuri cu plevușcă
Sau ardă-ți capul printre aștri,
Ce te doboară și te mușcă
Nu-i critica... Sînt criticaștrii.

Descoperă-i, ca să-i condamne
Furtuna oamenilor noi —
Nu „cum nu vii tu, Țepeș Doamne...“,
Nu „judecata de apoi...“

Tu dîrză fruntea ți-o aține.
Nu te-ntrista de-al lor oprobiu.
Să-ncerci mereu să faci mai bine.
Să fie nou. Să fie propriu.

Poeme scrii — să fie arme!
Romane, teatru — cazemate!
De țărmi noi să se sfarme
Corăbii și rîvniri pirate.

De-om fi artiștii-acestor țeluri,
Atunci și critica — cea justă —
Vedea-va arcuri, bolți, oțeluri,
Nu sărituri ca de lăcustă.

Nu ierni cu urme de jigăanii,
Copaci geroși gătiți cu artă,
Nu zurgălăi frumoși la sănii
Care pe nimenea nu poartă!

Din mugurii ce astăzi leagă
Și vin în floare la lumină,
Noi cetitori or să se-aleagă
Și noi puteri or să ne vină.

Îndemn văpaia asta fi-vă!
Nu cîrdul de viteji cu clanța.
Sentință nu-i definitivă
Cînd e-ndoielnică substanța...

Vă-nvioreze fruntea, pieptul,
Furtuna oamenilor, vie —
Și bată veșnic: ei au dreptul
La artă și la poezie.

Nu flori cu foșnet de hîrtie!
Dă-ți scrisa inimii, firească.
Poeții — dacă sînt! — să scrie...
Și, opera, o să vorbească.

De veacuri multe înțelepți,
Luptînd și nerăbdînd zăbală,
Cei mulți, cei muncitori, cei drepți
Cer temelie — nu spoială.

...Sînt critici limpezi ca izvorul:
Gîndiri adînci, sentințe drepte,
Așa cum chibzuind, poporul
Le dă — s-ajute și să-ndrepte.

Partidul, țelurile tale
Așa le-ndrumă. Așa fi-vor.
Ce steag porți tu!... Și ce-ți stă-n cale?
Nisipul stă...

Dar tu ești vifor!

Cu Gorki am să-nchei, deșigur!
Ce critic minunat era
Spunînd că scrisul nostru-n friguri
E muncă... Și-ncă muncă grea.

Iubise lupta de opinii!
Nimic după tipic sau silnic.
Cătase florile, nu spinii.
Soluții, nu examen clinic.

Ca el — să iei din cărți, destule...
Dar luînd și celor mulți povața,
Topește ghiața din formule,
Iubește-adînc, fierbinte, viața!

Azi cititorii, mîine pruncii,
Vor pune strugurii la teascuri...
Furtuna oamenilor muncii,
Ea mătură gunoi și vreascuri!

Și măturați vor fi, puzderii,
Cei ce-ntîrzie noii muguri,
Jefuitorii primăverii
Și ai văpăilor din ruguri.

Pădurea oamenilor, vie,
Tot urcă... Urci cu ea pe creste.
Un cîntec orice frunză știe.
Copacul știe o poveste!

Din vîrfurile-n soare vine
Un aer limpede și tare.
Răcoarea respirînd spre tine,
Simți ramurile-mbătătoare.

Sînt oamenii de mîine!... Poate
Eroii noștri — tineri pururi
De-au fost adevărați — cu toate
Nenumăratele cusururi...

E-o bibliotecă... E-un cămin...
Doi ucenici cu păr de aur
Citesc... Sînt ei! Cei care vin.
Sînt ei, cununile de laur.

Sînt ei... Deprinși să-nvingă piedici
Și întuneric și poveri,
Vor fi metalurgiști sau medici
Sau tractoriști sau ingineri, —

Nu din Olimp, de la Apollo,
Ci din popor, adînci și vii
Și proaspete-ntăriri, de-acolo
Cu noi alături vor veni.

Oricîte vreascuri să oprească
Privirea cerului albastră,
Nu-i uscătură și nu-i iască
Să-nece primăvara noastră!

În tot ce faci, în orice clipă,
Dă primăverii noastre semn...
Să afle-n tine o aripă.
Să afle pavăză și-ndemn.

Să fim alături — freamăt, șoapte —
Un stol să fim, cu zboru-nalt,
Ce-și urmărește, zi și noapte,
Cu zborul sigur, țărnul cald...

MUNCA DE NOAPTE

*Prin roca fumurie, viitorul
Trece încoace tot scurtîndu-și zhorul.
Lămpășu-nainta, statornic astru;*

*Înfrigurată fruntea dase rouă
Iar ochii —scîntîind — tăiau ca două
Perforatoare de oțel albastru.*

Minerule, venirăm la voi în dese rînduri:
Tai rocile-n adîncuri, pe sub pămînt te ghe-
mui...

Adesea Valea Jiului ne șerpuie în gînduri.
Cu munca ta, mă-ngădui pe-a noastră
s-o asemui?

M-ai întrebat ce mină-i a noastră — și ce soi.
Să-ți spun... Poftim, minerule și dumneata
la noi.

M-ai întrebat ce mină-i a noastră... Poate-o
laud,
Dar altă-asemuire mai bună cum să-i caut?

E unul... Scrie-ntr-una.

Ce vrea și care-i zorul?
...Miner e și savantul, poetul, gânditorul.

Miner fruntaș, ajută pe-ai lui prin inovații.
Cum să-i mai spui că umblă cu capu-n nori,
prin spații?

Diverși se-ocupă, ci-că, de munca lui, firește...
O, ce puțin se știe! O, mult ce se vorbește!

Miner și gânditorul — savant, poet, al faptei —
Muncind din zorii zilei și treaz când iarăși
noapte-i,
Vrea viața s-o-noiască și să-i hrănească focul!
De-aceea se frământă și nu-și mai află locul.

Vin literele-n şiruri ca nişte vagonete...
Nişte cărbuni va scoate şi el, muncind cu sete.

El e de-ai noştri... Scoate în slove, pe hîrtie,
Unelte noi pe lume şi lumii bucurie.

Aprins de munca zilei s-a-ntors, prin seara-
albastră,
În tîmplele-ncărcate bătîndu-i viaţa noastră;

Se-aşează n el — spre seară — de sus, de jos,
din laturi,
Şi parcă-l înconjoară carbonifere straturî.

În linişte coboară ca-n galerii, sub munte.
Se-aşează totul... Trece, spre tot, o vie punte...

E noua Hotărîre şi — doldora-i desaga —
Şedinţa de la O.N.U., procesul de la Praga;

Congresul pentru pace;... războiul, iar răz-
boiul!

Furnalul; combinatul; imagini de tot soiul.

Vor unii — spaimă-n oameni și moarte și de-
clinuri;

Vor alții — nici o mamă să nu mai nască-n
chinuri;

E clocotul pământului; e și acel copil
Ce-și aruncă-n fereastră hohotitorul tril;

E-avântul viu, cu care înalță muncitorii
Descătușate forțe chezașe de victorii...

Victorie a vieții, a vieții noi anume,
Și el vrea să te-ajute ca să-nflorești în lume!

...Bogat de munca zilei, cu tâmpla mai fier-
binte,
Ar despica o sută de drumuri înainte!

Din țări și mări, la ușă-i bat ale lumii toate
Țouri — lupta, visul... E noapte. Iar vor bate.

Chemări clocotitoare își urcă pătimaș
Puterea fără tihnă, îndemnul uriaș.

Ziua de azi, la umăr îi puse-aripă, scut...
Puternic e. Se-aude strigat, ca din trecut,

Sînt lupte-ndelungate, experiență, viață,
Ce vin ca să-l sporească și-l mîină și-l învață

Și parcă îl îndeamnă și parcă îl încearcă
Nedeslușite chipuri, voci cunoscute... Parcă
(Suflînd în pumni, prin gerul istoriei) i-ar
spune:
„—Aprinde-ne și nouă, pe vatră, un cărbune!“...

... Prinos ca să le-aducă, obida să le-o stingă,
Vin, se desprind de lanțuri, vin, se desprind
de jug,
Bătrînii cu bocancă, străbunii cu opincă,
Cu rîngile pe umăr, sau aplecați la plug.

Și ca pe-autostrade și ca pe cărării
Pe-artere largi, prin vine subțiri, coboară-ai
lui
Din fabrici sau din fundul codrului...

Savantul, gînditorul, îi simte, le ia seama
Cum vin spre el cu forța unei seve,
Sau cum, în juru-i, conturați aeve,
Cu-obrazul ca arama
La focu-n vâlvătaie,
Stau roată ca oștenii pe cîmpul de bătaie,
Sau trec, în șir, și fără capăt șiru-i...
Iar mama
— Umbră vie ce negurile taie, —
Ca dintr-un basm, năframa
I-o-ntinde:
— Ai să birui!

Vin, gîndurile, fluviu. Alt fluviu, e tutunul...
Pe dedesubt, sau din perete, bate 1.

Savantul, gînditorul, sub bobul de lumină
Lucrează-n fundul nopții cum tu lucrezi
în mină...

Un gînd la el sub frunte tot scormone hain.
Ar vrea să-ntoarcă moartea din drum! S-o
mai amîne.
Cu-un calcul sau un cîntec, cu-un ser sau
un vaccin,
Să facă-n om văpăile vieții, mai stăpîne.

La el sub frunte gîndul acesta viu, fierbinte,
De mult s-așează straturi, s-adună—zăcăminte.
Ar trebui să fie de mult o mină-adîncă.
Și-abia e-un licăr, gîndul! Și mina nu e încă.

... Zăvoare-n dinamită sar tîmplele-amîndouă.
E albia ideii. E galeria nouă.

De-acolo, desub tîmple — un astru de cărbune
Nălucitor apare și-ndată iar apune,

Ideea, zăcămîntul ce-și adunase-n straturi!
Ca pe-un miner îl cheamă, dintre străbune
leaturi:

— Ești tu, idee scumpă?... — Sînt eu, dar
ca-ntr-o stîncă
Încătușată-n șisturi nestrăbătute încă...

O, fruntea i se pare o rocă-n colțuri, neagră!
Va trebui să afle. Va trebui s-o spargă.

Cu brațul care simte vibrînd perforatorul,
Din galeriile-astea va scoate viitorul,
Dar drumul către-adîncuri alunecă, se surpă:
Din toate părțile, nisip, șuvoaie, turbă.

Butuci armează bolta. Văpăi subpămîntene
S-au răscolat... Alarmă! Timpanele-s sirene.

Un vuiet larg se-alege în ritmuri, în orchestre.
Se crapă spre lumină pereți fără ferestre.

Bat inimile lumii în fund la abataj:
— Nu da-napoi. Cuprinde-ne. Curaj...

Cu ochi aprinși, sub palidul mugur de lumină,
Lucrează-n fundul nopții, cum tu lucrezi în
mină;

Miner de alte straturi dar nu din altă tagmă,
Scurmînd mereu, fierbintele-adînc, — miner
în magmă;

Și-mbătător e gustul acestei noi ambrozii
De aer comprimat, de pulberi, de explozii.

Bat inimile lumii ca-n șisturi ferecate.
Le-auzi în toată clipa. Sînt lîngă tine-alături.
Savantule, poete, neîncetat vor bate,
Din galerii, din noapte, sub munții cu omături!

E, lîngă tîmplă, ghiocelul de carbid.
Și pajiști fără vreme la tîmple i-au albit...

Pe dedesubtul lumii cît ai să fugi, comoară,
Pîină s-ajungi cărbune al tuturor, afară?

Ca o sentință cade un neclintit răspuns:
— E drumul care-ncepe. Mai greu e de stră-
puns...

Pașii-ncercînd 'nainte-n nenumărate chipuri,
Se-mpiedică, nesiguri, printre fierbinți nisi-
puri,

Vedenii de Sahară-n pustiu subpămîntean!...
Un pas e pîn' la oază. Un pas pîn' la liman.

Dar noaptea nu-i învinsă. Și peste-ntreaga
muncă,
Noroii — un duș de noapte lichidă — îi aruncă.

Colcăitoare încă, prin rocile încinse
Se mai răscoală resturi vulcanice, nestinse.

Mai sare, în șuvoaie, lătura clocotindă,
Sub deznădejde munca și viața să i-o prindă.

Țecou dușman dă hohot sub frunte-adânc, sub
munte:
— Nu, n-ai să poți pătrunde! Nu, n-ai să poți
pătrunde!

Și ies noroaie-aprinse, ies colții de văpaie
Ai fundului pământului, cu duh de gaz și
zoaie.

Un rîu de foc țîșnește prin galerii, pe jgheaburi.
Cărbunii ard'năuntru!... Afară ies doar aburi...

(Doar aburi! Joacă noaptea-n fereastră, ca
păiața...
Îi taie răsuflarea, îi mai scurtează viața.
...E albă iar hîrtia! Și iarăși îl îmbii
Sahară de vedenii, Sahară de hîrtii.
Pe masă, pagini goale... Le scrie și le-aruncă
Pe jos, neizbutită și-mprăștiată muncă.
Spre țări și mări, prin ușă, ies flăcări, urcă
șoapte...
În fiecare noapte. În fiecare noapte).

Și iar, pînă cînd ceasul izbînzii o să bată,
Își vede tot efortul, zadarnic încă o dată!

Un vis rămase drumul cel încă nedeschis?
Nu. De pe-acum e faptă! Nu, pentru el nu-i
vis.

Aici e prototipul visat, modelul, leacul:
Din mîini n-o să-i mai scape, la fund, de-a
berbeleacul.

El taie galeria întâia. Nu-i ușor.
Și porțile-n adâncuri, nu se deschid, nu vor.

— Ce scaperi tu sub tîmple, întunecime rea?
Prin șisturi, vîna nouă sticlea... și dispărea!

Nu-i leacul. Nu-i modelul visat. Nu-i proto-
tipul...
Și munca lui se duce, în spulber, ca nisipul!

Nu-i serul... Nu-i vaccinul... Nu-i cîntecu-n
sfîrșit!
N-a reușit. Îi fuge sub ochi... N-a reușit.

Dar trebuie! Și leacuri — și cîntec — și unelte
Atîția le așteaptă... Greu, cugetu-o să-l certe.

Și inimile lumii-l îndeamnă: — „Ai să poți.
Ți-e pentru oameni truda. Și-alătura de toți.“

...O, setea de-a cunoaște, cum rătăci flămîndă!
Să-nvețe din înfrîngeri. Le va schimba-n
izbîndă.

Armează iarăși bolta... Și iată; ajutîndu-l,
E viața-adevărată care-i armează gîndul.

Da, pentru oameni!... Iată-l cătînd, cu
fruntea-n rouă,
Un aparat mai ager, sau o metodă nouă;

Noi munci fără povară, cum n-au fost mai
'nainte;
Viu — înaintea ochilor — un adevăr fierbinte;

Licoarea salvatoare, unealta decisivă:
La orice poartă-nchisă — o cheie pe potrivă!

Va ști să-mpuțineze din nou necunoscutul,
Oricît de grele-n cale-i ies piatra, fierul, lutul.

Bătrînii — cu ciocanul, străbunii lui — cu
plugul,
L-au învățat să-și țină cu cinste meșteșugul...

Porunca strice-o alții, grăbiți să iasă-n frunte!
Ne'nduplecat, el știe în fața cui răspunde.

Ca și-altădată... Zidul și bezna au bătut
De șase ori. E semnul s-o ia de la-nceput.

Izbîndă de-o să fie, or să vorbească-o mie.
Dar și de greul muncii s-ar cuveni să știe.

Lumină și căldură, acum, mai multă vrea.
Va birui adîncea întunecime grea.

— „Vei birui“ ... Voci scumpe vin, i se-ncred,
îl cheamă:
„Vei birui“ ... aude. „Sîntem aici! N-ai teamă...”

Tu, litere și cifre, nu vagonete-nșirui,
Dar știm ce sînt cărbunii pe care vrei să-i birui!

Noi știm ce-i încordarea și lupta cea adîncă
A omului cînd taie căi neumblate încă.“

Îndemnul lor pe drumul pe care l-a ales,
Dă drumului acesta un rost, un înțeles.

Un adevăr îi strigă să-l afle, să-l auză:
— Există-n toată munca, o forță călăuză...

È-o facă neînvinsă-nainte care-l duce
Bătînd, cu vîlvătaie, la pasul de răscruce.

Izvor etern puterii, e-această bucurie
Ce inima i-o umple, ulcior de apă vie,

Și-a dat derouă parcă...Și tîmplele-i sînt ude.
Clar, prin bătaia iute a tîmplelor, aude:

— „Așa ușor, nu-ți iese cărbune nou în față...
Poți sfredeli și-un munte! Poți căuta și-o viață!

Știință, artă — iată specificul amar:
E munca ne'ncetată ce reușește rar.“

Cînd el le simte semnul, cînd ei îi dau de
știre,
Ce mare e această fărîmă de iubire!

În el bătînd — mai vie ca-ntr-un perforator—
Vibrația aceasta, prietenia lor,

Ce-a fost un șir de lupte și-o lungă, grea
risipă,
Acuma, ca un fulger, va birui-ntr-o clipă...

Hipnotică văpaie, vis — viitor cărbune! —
Îți va afla povestea, la oameni o va spune,

Singurătății tale el te va smulge-afară,
Miez ferecat, iar mâine domesticită pară!

Vei fi lumină și căldură cui
Nu te-a avut, — și pentru toți ai lui,

Nevindecată, veche, a sufletului hibă...
Să vezi în lumea vie cum ai să prînzi aripă!

Comoară de putere, de energii și unde,
Tu, lumii de afară nu te vei mai ascunde...

Vaccin, ser, energie atomică, sau artă,
N-ai să rămîi putere-a pămîntului deșartă,

N-ai să slujești orgoliul, profitul orb și sacru,
Tu n-ai s-ajungi unealtă de spaimă și masacru,

Tu, glorie a omului — și nu a unui nume —
Victoriile vieții le vei sluji în lume!

Bogat de munca nopții, legat de viața noastră,
Pîlpîitoare gene-i pun zorii la fereastră.

Prin norul tîmplei, iarăși bat ale lumii toate
Ecouri — munca, visul... Va scie. Vor mai
bate.

... Ajunge! Oboseala detună repezi salve
Și fulgerîndu-i capul în paginile albe,

Și-n somn acele pagini îl mîngîie, l-așteaptă...
Iar peste ele, zorii — pecete pun, de faptă!

CUPRINSUL

	<u>Pag.</u>
<i>Drumul simplității</i>	5
 CLEȘTAR (1936)	
Trepte către ceasul de foc	9
Examen	11
Îndoieli	13
 CÎNTECE DE GALERĂ (1946)	
Îndemn	19
Neue Ordnung	22
Culcuș siluit	24
Baladă	27
Jurnal 1941	29

	<u>Pag.</u>
Scrisoare	32
Memento	34
Hotar	36
Rugăciune	38
Pentru Pasărea Phoenix	40
Moment funerar	42
Moment de seară	44
Va fi primăvară	47
Bilanț 1944	55
FOCUL DIN AMNAR (1946)	59
Fragmente din poem	
CALEA GRIVIȚEI (1949).....	69
Fragmente din poem	
C.F.R. (1938)	
Foame	83
Carnet	85
Aburul	87
Triunghi de-argint, cocorii... ..	89
DIN TOAMNA LUI 39	97
(1949, poem)	

	<u>Pag.</u>
UN CÎNTEC DIN ULIȚA NOASTRĂ (1953)	
Limba noastră	III
PE GRIVIȚA LA NOI	
Bunicul	121
Din Eminescu	125
Scurtă întîlnire	128
Poveste din ulița noastră	130
Mama	134
Generalul nostru	136
Cîntec pentru nevestă	139
Pe Grivița la noi... ..	157
Certificatul de alegător	160
ȚĂRMI ALBAȘTRI	
Adam-Clisi	173
Bucuroși de oaspeți	182
Maria	185
Aișe	189
Fanfaronii	192
Pe de-ale noastre	197
Cuvîntul autorului	208
COCOȘI DE TABLĂ	
Greșeli de creștere	215
Cocoș de tablă	217
Rondelul dopului isteț	219
De la birou... ..	221

	<u>Pag.</u>
Pe drumul tău	223
Rondelul servilismului	225
Șablonul	227
Mai e și cite-un cap pătrat	229
Adevărata-nvățătură	231
Lasă frumusețea vie	233

SĂ NU TE UIȚI CU OCHI DE GHIAȚĂ

La treisprezece ani	237
Ce face tata	239
Rondelul despre fluturaș	241
Răni vechi	243
Fereastra	245
Rondelul cuptorului cald	247
Să nu te uiți cu ochi de ghiață	249
Un cântec din ulița noastră	251

DE VORDĂ CU UN TINĂR

La sonda 90 Bobeica	255
Tovarășul Cazan dulgherul	258
Cum a semnat sondorul Popa	265
Cântec din Barcelona	269
Ce libertate-n Guatemala	271
„Atenți! copii l...”	273
Mangalia 1949	276

	<u>Pag.</u>
I Mai	279
Fata care nu plînge	280
Sus la Tuşnad sub un brad	284
Comandantul	288
De vorbă cu un tînăr	291
Munca de noapte	316

Responsabil de carte : H. Grănescu
Tehnoredactor : A. Vintu
Corector : M. Ștefănescu

*Dat la cules 17.05.955. Bun de tipar 02.08.955. Tiraj
8100 ex. Hirtie velină mată de 80 gr. m.p. Ft. 760×
1080/32. Coli ed. 6,27. Coli de tipar 10,75. Ediția I.
Comanda 1627. Planșe tipo 1. A. nr. 01454. Pentru
bibliotecile mici indicele de clasificare 8 R-1*

Tiparul executat sub com. nr. 1709 la Combinatul
Poligrafic Casa Șcintei „I. V. STALIN”, București
R.P.R.

